

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Ústav speciálněpedagogických studií

PŘECHOD ABSOLVENTŮ ŠKOL SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA TRH PRÁCE

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.

Vypracovaly:

Marie Navrátilová

Ludmila Matoušková

Olomouc 2012

Prohlašujeme, že jsme závěrečnou práci vypracovaly samostatně a použily jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne

.....
Marie Navrátilová

.....
Ludmila Matoušková

Děkujeme doc. Mgr. PaedDr. Janu Michalíkovi, Ph.D. za odborné vedení práce, poskytování cenných rad a materiálových podkladů k práci a dále vedoucím pracovníkům kontaktních pracovišť krajských poboček Úřadů práce České republiky, z jejichž poskytnutých údajů byl prováděn výzkum.

OBSAH

ÚVOD.....	6
I TEORETICKÁ ČÁST.....	8
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	9
1.1 DĚTI, ŽÁCI A STUDENTI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	11
1.2 SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	12
1.3 OSOBA SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	13
2 PODPORA ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	15
2.1 STÁTNÍ PODPORA.....	15
2.2 ÚŘAD PRÁCE	16
2.3 DRUHY NÁSTROJŮ AKTIVNÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	16
2.3.1 Poradenství.....	17
2.3.2 Rekvalifikace.....	18
2.3.3 Pracovní rehabilitace.....	18
2.3.4 Chráněné pracovní místo.....	19
2.3.5 Veřejně prospěšné práce	20
2.3.6 Společensky účelná pracovní místa (SÚPM).....	20
2.3.7 Překlenovací příspěvek	20
3 SOCIÁLNÍ REFORMA 2012 - ZMĚNY SYSTÉMU VEŘEJNÉ PODPORY	21
3.1 ZMĚNY V OBLASTI PRÁCE A ZAMĚSTNANOSTI	22
3.1.1 Nárok na podporu v nezaměstnanosti	22
3.1.2 Odstupné	23
3.1.3 Veřejná služba	23
3.1.4 Zvolená rekvalifikace jako nový nástroj	24
3.1.5 Sdílené zprostředkování zaměstnání	24
3.1.6 Agentury práce	25
3.1.7 Nelegální práce.....	26
3.1.7.1 Nevýhody nelegální práce	26
3.1.7.2 Postih nelegální práce	26
3.1.7.3 Kontrolní činnost státu.....	26
3.1.8 Czech Point – DONEZ.....	27
3.1.9 Zaměstnávání osob se zdravotním postižením.....	28
3.1.9.1 Příspěvky na zaměstnávání osob se zdravotním postižením	28
3.1.9.2 Náhradní plnění povinného podílu	29
3.2 ZMĚNY V SOCIÁLNÍM SYSTÉMU U OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	29
3.2.1 Příspěvek na mobilitu.....	29
3.2.2 Příspěvek na zvláštní pomůcku.....	30
3.2.3 Karta sociálních systémů.....	32
3.2.3.1 Funkce Karty sociálních systémů	33
3.2.3.2 Majitelé Karty sociálních systémů.....	34
3.2.3.3 Údaje na Kartě sociálních systémů	35
3.2.3.4 Platební funkce sKarty.....	35
3.2.3.5 Nárok na příspěvek na péči od 1. 1. 2012.....	36
3.2.3.6 Způsob posuzování stupně závislosti od 1. 1. 2012.....	38

3.2.4	Asistent sociální péče.....	40
II	VÝZKUMNÁ ČÁST.....	42
4	PRŮZKUM ÚSPĚŠNOSTI ABSOLVENTŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM Z TZV. SPECIÁLNÍCH ŠKOL A ABSOLVENTŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM Z BĚŽNÝCH ŠKOL PŘI JEJICH PŘECHODU NA TRH PRÁCE V OLOMOUCKÉM KRAJI.	43
4.1	METODOLOGIE VÝZKUMU	43
4.2	VYHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH GRAFŮ V DANÉM ROCE.....	44
5	PŘEHLEDY K JEDNOTLIVÝM ROKŮM.....	45
5.1	ROK 2007.....	45
5.2	ROK 2008.....	49
5.3	ROK 2009.....	52
5.4	ROK 2010.....	56
5.5	ROK 2011.....	59
5.6	CELKOVÉ POROVNÁNÍ.....	62
6	SHRNUTÍ ÚDAJŮ VÝZKUMNÉ ČÁSTI.....	67
	ZÁVĚR.....	68
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	70
	SEZNAM POUŽITÝCH ZÁKONŮ A VYHLÁŠEK.....	71
	SEZNAM GRAFŮ.....	72
	SEZNAM TABULEK.....	75
	SEZNAM PŘÍLOH.....	76

ÚVOD

Na oblast zaměstnávání, jakožto fenomén společenský i individuální, lze nahlížet z několika stran a úhlů pohledu. Jedná se o soubor problémů a složitých otázek, které mají jak úzce individualizovaný tak především makrospolečenský rozměr. Téměř v každém úlu pohledu lze nalézt problémy, překážky a úskalí. Informovat o situaci v oblasti zaměstnávání, nabídek zaměstnání, situaci na trhu práce, pracovně-právních vztazích či o zaměstnavatelích se snaží, ne vždy dostatečně média – noviny, televize, rozhlas či informační letáky. Vzhledem k velkému množství informací je ale často pro mnohé zájemce o zaměstnání složité se v nich orientovat. Správný přehled o faktických i právních institutech zaměstnanosti a kvalitní informovanost individuálního zájemce je přitom pro jeho zdárné zapojení do pracovního procesu klíčová.

Práce jako celek reflektuje profesi autorek a jejich působnost v oblasti odborného poradenství na Úřadě práce České republiky. Vzhledem ke společenskému významu této problematiky a dosavadním zkušenostem zpracovatelek bylo rozhodnuto o záměru zabývat se oblastí zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Především pak na velmi důležitou část daného okruhu – přechod absolventů škol se zdravotním postižením na trh práce. Protože v průběhu tvorby práce došlo k závažným a zásadním úpravám veřejné podpory této skupiny osob v rámci tzv. sociální reformy, byla práce aktuálně doplněna i o popis probíhajících změn.

Absolventi se zdravotním postižením tvoří nejvíce znevýhodněnou skupinu v oblasti zaměstnávání a uplatňování osob se zdravotním postižením na trhu práce. Oproti situaci v otázce zaměstnávání osob se zdravotním postižením v minulosti lze v souhrnu konstatovat, že se stav pomalu zlepšuje. Především v rámci úprav ve prospěch osob se zdravotním postižením ať opatřeními ze strany státu – legislativními změnami, tak i postojem zaměstnavatelů a také postojem celé společnosti. Přesto zůstává v uvedené oblasti stále mnoho předsudků, problémů a nedostatků.

Práce, jak již bylo zmíněno, je zacílena na osoby se zdravotním postižením, kteří vstupují na trh práce poprvé, v terminologii oblasti pracovně-právní, hovoříme tedy o absolventech škol.

Teoretická část je věnována vymezení základních pojmů, užívání termínů děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami, speciální vzdělávání a osoby se zdravotním postižením. Dále je pozornost zaměřena na podporu zaměstnávání osob se

zdravotním postižením ze strany státu. Následně jsou specifikovány druhy nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti pro osoby se zdravotním postižením na základě zákona č. 435/2006 Sb., o zaměstnanosti a další oblast legislativní, zaměřující se na zaměstnávání těchto osob. Důležitým bodem práce je již zmíněný popis změn v rámci tzv. „Sociální reformy“, týkající se především oblasti práce a zaměstnanosti a dále oblasti sociálního systému u osob se zdravotním postižením.

Praktická část je zaměřena na průzkum v rámci Olomouckého kraje, který sleduje zaměstnávání a umístění absolventů škol se zdravotním postižením na trhu práce v daném období 2007 – 2010. Na základě podkladů poskytnutých kontaktními pracovišti krajské pobočky Úřadu práce České republiky v Olomouci, jsou následně vyhodnocována data úspěšnosti vzhledem k nástupu do zaměstnání absolventů se zdravotním postižením, evidování absolventů s postižením na Úřadě práce, způsoby ukončení evidence a dále porovnání počtu všech absolventů se zdravotním postižením zaevidovaných na Úřadě práce v daném období.

Cílem bakalářské práce je zjištění současné situace absolventů se zdravotním postižením, kteří jsou evidováni na Úřadě práce České republiky v rámci Olomouckého kraje. Výsledné statistické vyhodnocení by mohlo poskytnout údaje veřejnosti ze strany odborníků i zájemců o tuto oblast v problematice zaměstnávání absolventů se zdravotním postižením. Pro lepší orientaci a názornost obsahuje bakalářská práce i grafickou formu vyjádření vyhodnocených údajů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Hovoříme-li v této práci o problematice zdravotního postižení, potom je nutno uvést, že se jedná o pojem věcný, který má svůj specifický odraz ve znění právních norem jednotlivých právních odvětví či přímo norem. Jedná se tak povýtce o termín vyjadřující společenský náhled na existenci faktu, který nazýváme „postižením“ - s adjektivem zdravotní. Obecně bývá za charakteristický rys zdravotního postižení považována jeho „trvalost“ či dlouhodobost (na rozdíl od nemoci) a můžeme pozorovat i náhledy pledující pro vyjádření míry účasti vůle na vzniku tohoto stavu. V tomto smyslu je právě zdravotní postižení, na rozdíl od řady ostatních sociálních událostí povětšinou nezávislé na vůli jedince. Naproti pojmu zdravotní postižení, které vyjadřuje (byť termínem obecného jazyka) jistý úbytek či ztrátu příslušné funkce organismu, potom termínem, který je zaměřen na hledání „vztahů“ mezi nositelem zdravotního postižení a většinovou společností je pojem „handicap“ či znevýhodnění. V tomto pojmu již je skryta nepřeborná dynamika vztahů osob, jež jsou nositeli zdravotního postižení a společností jako takové. Jedním ze způsobů, jímž společnost tento vztah definuje a vyjadřuje, jsou právní normy – jejich znění. V další části podáváme výčet reflexe pojmu zdravotní postižení v nejběžnějších právních odvětvích a normách – které mají vztah k tématu této práce.

1.1 Osoba se zdravotním postižením

Osoby se zdravotním postižením je třeba vnímat především jako konkrétní jedince. „*Každý člověk je typický svojí přirozenou jedinečností.*“ (Novosad, 2009). Zmíněný pohled zobrazuje vyspělost moderní společnosti, její morálku a kulturu. Proto je nutné od sebe oddělovat dva pojmy – člověka jako jedinečnou **osobnost** a pojem **zdravotní postižení**. Zřetel musí brán na to, že člověk je vždy na **prvním místě**. Na tomto základě je vhodné a žádoucí, hovořit o **lidech s postižením**, ne o postižených lidech či invalidech.

Dle Procházkové (2009), přináší zaměstnávání osob se zdravotním postižením vedle praktických problémů i potíže v teoretickém vymezení problému a to včetně terminologických problémů, které se váží k obvyklému způsobu označování osob se zdravotním postižením. V naší společnosti se nachází skupina osob, u nichž dochází z různých důsledků postižení či onemocnění k omezením či změnám v různých oblastech života. Otázkou, týkající se problematiky jedinců s postižením, se zabývá jak oblast

politická, např. rezort zdravotnictví, školství, sociální či zaměstnanosti, tak různé vědecké oblasti, jako pedagogika, psychologie, medicína a další. Ve svých opatřeních se všechny tyto oblasti musí zaměřit i na tuto skupinu naší společnosti.

Definice osob se zdravotním postižením nejsou jednotné. Např. podle Matouška (2003, s. 271) je: „*zdravotní postižení postižení člověka, které nepříznivě ovlivňuje kvalitu jeho života, zejména schopnost navazovat a udržovat vztahy s lidmi a schopnost pracovat.*“ Další je definice dle Novosada (2008, s. 5): „*Zdravotně postiženou je osoba, jejíž tělesné, smyslové anebo duševní schopnosti či duševní zdraví jsou odlišné od typického stavu pro odpovídající věk a lze oprávněně předpokládat, že tento stav potrvá déle než 1 rok. Odlišnost od typického stavu pro odpovídající věk musí být takového druhu či rozsahu, že obvykle způsobuje omezení nebo faktické znemožnění společenského uplatnění dané osoby.*“

Následné pojmy charakterizující skupinu jedinců se zdravotním postižením, uvádí Vašek (in Renotierová, Ludíková, 2006, s. 18) „*člověk s postižením, znevýhodněním, se speciálními výchovnými a vzdělávacími potřebami, člověk se speciálními potřebami, zdravotně postižený, handicapovaný, výjimečný aj.*“

Výše uvedené pojmy dále autorky označují jako skupiny jedinců:

- **„Zrakově postižení** – jsou osoby s různým stupněm a typem poškození zrakové percepce (např. nevidomí, osoby se zbytky zraku, osoby s refrakčními vadami, aj.)
- **Pohybově postižení** – tělesně postižení a zdravotně oslabení (např. vrozené tělesné vady končetin, rozštěp páteře, dětská mozková obrna, respirační, svalová a kosterní onemocnění, alergie, nemoci kardiovaskulární aj.)
- **Řečově postižení** – jedná se o jedince s vadami výslovnosti, s neurózou řeči, s organickou poruchou řeči, aj.
- **Sluchově postižení** – kterými jsou např. osoby s nedoslýchavostí, se zbytky sluchu, neslyšící, aj.
- **Mentálně postižení** – jedinci s mentální retardací různého původu i stupně

- **Sporuchami chování** – osoby s poruchami v oblasti psychosociální. Speciální potřeby se týkají emočních a sociálních dovedností (lhaní, krádeže, drogové aj. závislosti)
- **Jedinci se specifickými poruchami učení a chování** – specifické obtíže se manifestují jako např. dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, dyspinxie, dysmúzie a dále specifické poruchy chování a pozornosti – ADD, ADHD, aj.
- **Jedinci s vícenásobným postižením** – tj. hluchoslepota, postižení tělesné a mentální, mentální se sluchovou vadou, mentální se zrakovou vadou, porucha chování s mentálním postižením, pohybové a řečové postižení, aj.“

S dalšími možnostmi označení jedinců se zdravotním postižením se můžeme setkat v legislativní úpravě českého právního řádu.

Pro účely **zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**, se zdravotním postižením rozumí:

- tělesné
- mentální
- duševní
- smyslové
- kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit tuto osobu závislou na pomoci jiné osoby.

1.2 Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami

Osoby se speciálními vzdělávacími potřebami dle § 16 zákona č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů, jsou osoby se zdravotním postižením, zdravotním či sociálním znevýhodněním.

- **Zdravotní postižení** je postižení tělesné, mentální, zrakové, sluchové, vady řeči, autismus, souběžné postižení více vadami, vývojové poruchy učení nebo chování.

- **Zdravotní znevýhodnění** je zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc, nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.
- **Sociální znevýhodnění** znamená rodinné prostředí s nízkým socioekonomickým statutem, nařízená ústavní či ochranná výchova, postavení azylanta či uprchlíka.

Speciální vzdělávání

Tento typ vzdělávání je poskytován žákům, u kterých byly speciální vzdělávací potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického, případně psychologického vyšetření školským poradenským zařízením či odborným zdravotnickým pracovištěm s tím, že výsledné doporučení vystavuje školské poradenské zařízení. Speciální vzdělávání se poskytuje i žákům, kteří jsou zařazeni do škol zřízených při školských zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy.

Do okruhu speciálního vzdělávání patří péče o děti a žáky s tělesným postižením, smyslovým postižením, mentálním postižením, s vadami řeči, vícečetným postižením, zdravotním oslabením, žáky se specifickými poruchami učení a chování, autismem, poruchami chování a děti a žáky z prostředí s nízkým sociálním a ekonomickým statutem.

Speciální vzdělávání je zajišťováno dle **vyhlášky MŠMT č. 73/2005**, o vzdělávání dětí, žáků a studentů se specifickými vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných těmito způsoby:

- **Formou individuální integrace**, která je upřednostňována a kterou se zpravidla rozumí vzdělávání žáků v běžné škole, případně ve speciální škole pro jiné postižení.
- **Formou skupinové integrace**, kdy jsou žáci vzděláváni ve třídě či oddělení v běžné škole či speciální škole.
- **Formou vzdělávání v samostatné škole pro žáky se zdravotním postižením (speciální školy)**. Vzdělávání se uskutečňuje s pomocí podpůrných opatření, která jsou odlišná nebo jsou poskytována nad rámec individuálních pedagogických a organizačních opatření, která jsou spojena se vzděláváním žáků stejného věku ve školách, jež nejsou samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením. Podpůrnými opatřeními se rozumí například využití speciálních postupů, metod,

forem a prostředků vzdělávání, dále rehabilitačních, kompenzačních a učebních pomůcek, didaktických materiálů a speciálních učebnic, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, zajištění služeb asistenta pedagoga, snížení počtu žáků ve třídě, oddělení či studijní skupině anebo jiná úprava organizace vzdělávání, která respektuje a zohledňuje speciální vzdělávací potřeby žáka.

- **Kombinací všech výše uvedených forem.**

Zařazení žáka se zdravotním postižením do některé z forem speciálního vzdělávání provádí ředitel školy na základě doporučení školského poradenského zařízení a souhlasu zákonného zástupce žáka (případně zletilého žáka).

V posledních letech zaznamenává vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami – dětí, které jsou bez individuálního speciálně pedagogického přístupu v procesu vzdělávání znevýhodněné a často také výrazně limitované v rámci svých zdravotních či sociálních omezení, významné pozitivní kvalitativní posuny. Především vzhledem k novému trendu ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami formou individuální integrace v běžném vzdělávacím proudu. Výhodou integrovaného vzdělávání je především kvalitnější vzdělávání těchto dětí v důsledku vyšších nároků v běžném prostředí, příprava na život v běžném prostředí, individuální přístup či podpora naplňování lidských práv a vyrovnávání příležitostí dětí se zdravotním postižením v rámci všech oblastí života společnosti.

1.3 Oblast zaměstnanosti

V rámci **zákona č. 435/2004, Sb., o zaměstnanosti** jsou vymezovány osoby se zdravotním postižením jako:

- fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány jako **invalidní ve třetím stupni** (též jako „**osoby s těžším zdravotním postižením**“)
- fyzické osoby, které byly orgánem sociálního zabezpečení uznány jako **invalidní v prvním nebo druhém stupni**.
- fyzické osoby, které byly posouzeny, že již **nejsou invalidní**, a to 12 měsíců od tohoto posouzení orgánem sociálního zabezpečení.

Stupeň zdravotního postižení se uznává v případě, pokud mají tyto osoby omezenou pracovní schopnost:

- 35% až 49% – pak se jedná o **I. stupeň invalidity**
- 50% a nejvíce o 69% – přiznání **II. stupně invalidity**
- nejméně o 70% – **III. stupeň invalidity**

Skutečnost, že je fyzická osoba uznána osobou se zdravotním postižením, dokládá potvrzením či rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení.

Další vymezení pojmu zdravotní postižení dále uvádí Vašek (in Lechta, s. 21), který ze symptomatologického hlediska chápe postižení jako: *„relativně trvalý, ireparabilní stav jedince v kognitivní, komunikační, motorické anebo emocionálně-volní oblasti, který se manifestuje signifikantními obtížemi při učení a sociálním chování.“*

Novosad (2009, s. 12-16) popisuje zdravotní postižení jako pojem, který: *„se stále více jeví jako nevýstižný, jelikož lidské zdraví je více vztahováno k absenci či výskytu nemoci nebo poruchy, což je jedna věc, avšak komplex příčin i důsledků toho, že je něco poškozeno, tzn. je postižena určitá oblast lidské existence a jedinec může být kvůli tomu znevýhodněn, je věc druhá.“*

2 PODPORA ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

„Práce zaujímá v životě člověka nezastupitelné postavení. Je důležitou podmínkou jeho důstojné existence, přináší mu nejen materiální prospěch, ale současně mu dává pocit seberealizace a společenské užitečnosti. Vřazuje člověka do řádu sociálních vztahů, uspokojuje jeho potřeby ctižádosti, sebeuplatnění a sebeúcty.“ (Buchtová, 2002).

Trendy současného vývoje moderní společnosti kladou zvýšené nároky na výkon a produktivitu zaměstnanců. Na základě ekonomické krize znatelně ubývá nabídka volných pracovních míst, následně přibývá nezaměstnaných a firmy jsou nuceny zavádět úsporná opatření. V návaznosti na tuto skutečnost mají v první řadě osoby se zdravotním postižením znatelně sníženou možnost získat a hlavně udržet si pracovní místo. Je tedy nevyhnutelné řešit vzniklou situaci a nabízet vhodnou formu pomoci jako prevenci sociální exkluze nezaměstnaných, především pak osob se zdravotním postižením a to jak ze strany státu, tak i neziskového sektoru. Zcela jistě by měla tato podpora na sebe navazovat a vzájemně se doplňovat. Jak dále uvádí Buchtová (2002): *„U lidí se zdravotním postižením vystupují do popředí nejen ekonomické, sociální a psychické problémy, ale zejména problém přiměřeného smyslu života, problém pocitu lidské důstojnosti. Vzhledem ke stále většímu důrazu na produktivitu práce a výkon mají tyto lidé v současné společnosti čím dále menší šanci se uplatnit na trhu práce. I když se dosavadní sociální systém podílí na zajišťování jejich základních materiálních potřeb, společenská integrace skupiny zdravotně postižených lidí závisí z velké části na širších sociálních, ekonomických a legislativních podmínkách.“*

2.1 Státní podpora

Povinností každého zaměstnavatele s více jak 25 zaměstnanci v pracovním poměru je dle § 81 odst. 1 zákona o zaměstnanosti, zaměstnat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu těchto osob na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele, který činí 4%. Povinný podíl je možné plnit dle Komendové (2009, s. 140-141) způsoby:

- *„zaměstnáváním osob se zdravotním postižením v pracovním poměru*
- *odebíráním výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50% zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením*

- *zadávaním zakázek zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají více než 50 % zaměstnanců, jež jsou osobami se zdravotním postižením*
- *odebiráním výrobků nebo služeb od osob se zdravotním postižením, které jsou osobami samostatně výdělečně činnými a nezaměstnávají žádné zaměstnance*
- *zadávaním zakázek osobám se zdravotním postižením, které jsou osobami samostatně výdělečně činnými (nesmí však zaměstnávat další zaměstnance)*
- *odvodem do státního rozpočtu. Tohoto způsobu však nesmějí využít zaměstnavatelé, kteří jsou organizačními složkami státu nebo jsou zřízeni státem“*

2.2 Úřad práce

Úřad práce plní v rámci realizace aktivní politiky zaměstnanosti celou řadu funkcí. Tato činnost je specifikována na základě § 4 zákona č. 73/2011 Sb. Mezi tyto činnosti patří vedení centrální evidence uchazečů o zaměstnání, zpracovávání koncepce vývoje zaměstnanosti, zabezpečování a podpora projektů a opatření, které souvisí s rozvojem lidských zdrojů. Provádí úkony v rámci zprostředkování zaměstnání uchazečům a zájemcům o zaměstnání a dále poskytuje další služby v oblasti zaměstnanosti. Jeho činností je taktéž zabezpečování uplatňování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti včetně poskytování příspěvků z přidělených prostředků. V neposlední řadě provádí výplatu dávek státní sociální podpory.

2.3 Druhy nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti pro osoby se zdravotním postižením

Na základě realizace aktivní politiky zaměstnanosti, která je základním nástrojem státu v boji s nezaměstnaností, úřad práce pomáhá uchazečům o zaměstnání se zdravotním postižením získat a udržet si pracovní uplatnění. K nástrojům aktivní politiky zaměstnanosti řadíme realizace rekvalifikačních kurzů, projektů určených osobám ohroženým dlouhodobou nezaměstnaností, dále v rámci uplatňování individuálních přístupů pak sepisování individuálních akčních plánů, různé typy poradenských činností a další.

Za nástroje aktivní politiky zaměstnanosti dále mimo jiné uvádí Krejčířová a kol. (2005, s. 11):

- „Rekvalifikace, jejímž prostřednictvím může uchazeč či zájemce o zaměstnání, popř. zaměstnanec získat novou kvalifikaci či rozšířit kvalifikaci stávající.
- Investiční pobídky, kdy se u zaměstnavatele, jemuž bylo vydáno rozhodnutí o příslibu investiční pobídky, hmotně podporuje vytváření nových pracovních míst nebo školení nových zaměstnanců.
- Veřejně prospěšné práce, jimiž se rozumí časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména při údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech, které vytváří zaměstnavatel nejdéle na 12 po sobě jdoucích kalendářních měsících, a to i opakovaně, k pracovnímu umístění uchazečů o zaměstnání.
- Společensky účelná pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje na základě dohody s úřadem práce a obsazuje je uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zjistit pracovní uplatnění jiným způsobem, příspěvek na jeho zřízení může získat i uchazeč o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti.
- Příspěvek na zapracování, který může úřad práce poskytnout zaměstnavateli přijímajícímu do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, jenž patří mezi osoby znevýhodněné na trhu práce.“

2.3.1 Poradenství

Poradenské služby jsou nabízeny ve formě individuální a skupinové.

Individuální poradenství má charakter motivačně podpůrný, může se stát i součástí pracovní rehabilitace osob se zdravotním postižením. Podstatou poradenství je práce s klientem dle jeho specifických potřeb a cílem je dosažení seberealizace na trhu práce. Klientům jsou zde poskytovány informace týkající se volby povolání, vyhledávání vhodného vzdělání a také možnost rekvalifikace.

Skupinové poradenství se týká aktivit uchazečů se zaměřením na určité téma. Mezi tyto aktivity patří informace o zaměstnávání a službách pro osoby se zdravotním postižením, dále pomoc s tvorbou osobní dokumentace – životopis, žádost o přijetí do pracovního poměru, možnosti vyhledávání pracovních míst, příprava na pohovor – osvojit si potřebné komunikační dovednosti, právní poradenství týkající se uzavření případně ukončení pracovního poměru, Job kluby – získání potřebných sociálních dovedností důležitých při procesu hledání vhodného zaměstnání.

2.3.2 Rekvalifikace

Dle zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. se rekvalifikací rozumí „získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování.“ Úřad práce hradí náklady spojené s její realizací a může poskytnout na úhradu prokázaných nákladů spojených s rekvalifikací. Podmínky upravuje § 108 zákona o zaměstnanosti. Dále dle § 40 téhož zákona se uvádí: „Uchazeč o zaměstnání, který se účastní rekvalifikace zabezpečované úřadem práce, má nárok na podporu při rekvalifikaci.“ Při schvalování rekvalifikací úřadem práce se přihlíží ke zdravotnímu stavu uchazeče, jeho schopnostem, dosavadním zkušenostem, vzdělání a kvalifikaci. Především se pak posuzuje možnost zvýšení míry uplatnění na trhu práce na základě úspěšného absolvování schválené rekvalifikace.

2.3.3 Pracovní rehabilitace

Aktivity spojené s možností využití a rozvoje pracovních schopností osob s tělesným, mentálním či jiným postižením i s možností pozitivního psychosociálního působení práce na osobnost těchto lidí zahrnujeme obvykle pod pojem pracovní rehabilitace. Jedná se o souvislou podporu osob, které mají vzhledem ke svému zdravotnímu stavu značné omezení, co se týká výběru zaměstnání. Podpora osobám se zdravotním postižením je zacílena především na získání a udržení si vhodného a zdravotně i kvalifikačně přiměřeného zaměstnání. Pracovní rehabilitace dle ustanovení § 69 zákona o zaměstnanosti je vymezena následovně:

- Na pracovní rehabilitaci mají osoby se zdravotním postižením nárok. Pracovní rehabilitace je zabezpečována úřadem práce ve spolupráci s pracovními rehabilitačními středisky nebo jí může úřad práce pověřit jinou právnickou nebo fyzickou osobu na základě písemné dohody.
- Pracovní rehabilitace je souvislá činnost, která je zaměřená na získávání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením, kterou na základě její žádosti zabezpečují úřady práce a náklady s ní spojené hradí. Žádost osoby se zdravotním postižením obsahuje její identifikační údaje, součástí této žádosti je také doklad, který osvědčuje, že je osobou se zdravotním postižením.
- Pracovní rehabilitace zahrnuje především poradenskou činnost, která je zaměřena na volbu povolání, dále volbu zaměstnání či jiné výtěžné činnosti, teoretickou a

taktéž praktickou přípravu pro zaměstnání anebo jinou výdělečnou činnost, zprostředkování, udržení a změnu zaměstnání, změnu povolání a vytvoření vhodných podmínek pro výkon zaměstnání či jiné výdělečné činnosti.

- Úřad práce spolu s osobou se zdravotním postižením sestavuje individuální plán pracovní rehabilitace a to s ohledem na její zdravotní způsobilost, schopnost vykonávat soustavné zaměstnání anebo jinou výdělečnou činnost a kvalifikaci především s ohledem na situaci na trhu práce a přitom vychází z vyjádření odborné pracovní skupiny (§ 7 odst. 5).

2.3.4 Chráněné pracovní místo

Na základě ustanovení § 75 odst. 1, zákona o zaměstnanosti je chráněným pracovním místem takové místo, které je vytvořeno zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s úřadem práce. Chráněné pracovní místo musí být provozováno nejméně po dobu 3 let ode dne, který je sjednán v dohodě a úřad práce na základě ustanovení § 75 odst. 2 zákona o zaměstnanosti na jeho vytvoření poskytuje zaměstnavateli **příspěvek**.

Příspěvek může činit maximálně **osminásobek**, pro osobu s těžším zdravotním postižením činí maximálně **dvanáctinásobek** průměrné mzdy v národním hospodářství a to za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku. Pokud na základě jedné dohody s Úřadem práce České republiky zaměstnavatel vytváří 10 a více chráněných pracovních míst, příspěvek na vytvoření jednoho chráněného pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením může činit maximálně **desetinásobek** a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně **čtrnáctinásobek** výše uvedené průměrné mzdy.

Dohodu o poskytnutí příspěvku na vytvoření chráněného pracovního místa může Úřad práce České republiky uzavřít i s osobou se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat **samostatnou výdělečnou činnost**.

Na základě písemné dohody se zaměstnavatelem nebo osobou se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, může Úřad práce České republiky poskytnout dle ustanovení § 75 odst. 9, zákona o zaměstnanosti i příspěvek na **částečnou úhradu provozních nákladů** na chráněné pracovní místo obsazené osobou se zdravotním postižením. Příspěvek činí ročně maximálně **trojnásobek** průměrné mzdy v národním hospodářství a to za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku.

2.3.5 Veřejně prospěšné práce

Jedná se o časově omezené pracovní příležitosti, které spočívají zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných činnostech obdobného rázu ve prospěch obcí či jiných institucí a to i opakovaně. Jedná se většinou o práce sezónního charakteru. Tato místa jsou zřizována především městy a obcemi a to na základě písemné dohody s úřadem práce. Zřizovatel lze hradit příspěvky až do plné výše nákladů na mzdové prostředky. Veřejně prospěšné práce jsou určeny pro všechny uchazeče o zaměstnání, jak bez zdravotního postižení, tak i se zdravotním postižením. V případě osob se zdravotním postižením musí být vždy přístupováno k uchazeči o zaměstnání individuálně, s ohledem na druh a stupeň zdravotního postižení. V praxi je využití tohoto nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jedno z jediných možných řešení umístění osob se zdravotním postižením na trhu práce. Například z důvodu, že se jedná o práci v místě bydliště, bez dojíždění, ve známém prostředí a se známými lidmi.

2.3.6 Společensky účelná pracovní místa (SÚPM)

Zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje tato pracovní místa na základě dohody s úřadem práce a obsazuje je uchazeči o zaměstnání, u kterých nelze pracovní uplatnění zajistit jinak. Účelem vyhrazení či zřízení SÚPM je zvýšení možnosti uplatnění uchazečů na trhu práce. Zákon o zaměstnanosti dále v § 113 tato místa uvádí jako *„pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s úřadem práce a obsazuje je uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem. Společensky účelným pracovním místem je i pracovní místo, které zřídil po dohodě s úřadem práce uchazeč o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti.“* Úřad práce poskytuje na zřízení tohoto místa příspěvek dle § 33 zákona o zaměstnanosti.

2.3.7 Překlenovací příspěvek

Překlenovací příspěvek může úřad práce poskytnout osobě samostatně výdělečně činné, která na základě jeho přiznání přestává být uchazečem o zaměstnání.

3 SOCIÁLNÍ REFORMA 2012 - ZMĚNY SYSTÉMU VEŘEJNÉ PODPORY

Všechny evropské země čelí novým výzvám, ke kterým patří například globalizace a mimo jiné také především prodlužující se věk obyvatel. Je to určitě příznivá zpráva, ovšem na druhé straně klesá počet ekonomicky aktivních obyvatel, nastává problém s přizpůsobením sociálních, důchodových a zdravotních systémů, které za těchto podmínek nemohou být dlouhodobě finančně udržitelné. Prezentovaným cílem reformy v sociálním systému je jeho celkové zjednodušení, zlepšit zacílení a adresnost vyplácení sociálních dávek, dosažení jejich maximální účelnosti, větší postihy při zneužívání dávek a nelegální práce. Mezi další cíle, které by spuštěním sociální reformy měly být naplněny, patří i zefektivnění práce orgánů státní správy a snížení administrativní zátěže pro uživatele služeb. *„Navrhované zjednodušení spočívá zejména v tom, že pomoc ke zmírnění sociálních důsledků zdravotního postižení je k osobám směřována prostřednictvím menšího počtu dávek, než dosud a tyto osoby se budou muset podrobovat menšímu počtu posouzení jejich zdravotního stavu.“* (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2012)

Sociální dávky se nově vyplácí na jednom místě, na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR. Důležitým záměrem reformy je realizace úspor v rámci státního rozpočtu, a to formou snížení často složité administrativy, dále zpřísnění boje proti zneužívání sociálních dávek, které by mělo vést k tomu, že pomoc od státu dostanou především ti, kdo pomoc opravdu potřebují, nebo jsou aktivní ve snaze změnit svůj momentálně nepříznivý stav.

Sociální reforma se týká změn v pěti klíčových oblastech, tzv. pilířů reformy:

- Sjednocení výplaty dávek
- **Změny v oblasti práce a zaměstnanosti**
- Změny v oblasti zabezpečení osob v hmotné nouzi
- **Změny v sociálním systému u osob se zdravotním postižením**
- Změny v oblasti rodinné politiky a péče o děti

Dále budou uvedeny oblasti „obecné“, stejně jako specifické instituty, jež se přímo dotýkají osob cílové skupiny – tedy občanů se zdravotním postižením.

3.1 Změny v oblasti práce a zaměstnanosti

Změny zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, jsou obsaženy v zákoně č. 367/2011 Sb., ze dne 6. 12. 2011, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony. Novela zákona o zaměstnanosti, která začala platit od 1. 1. 2012, přináší změny, které mají motivovat zaměstnavatele k udržení pracovních pozic a nabírání nových zaměstnanců, na druhé straně nezaměstnané k aktivnějšímu hledání práce. Presentovaným cílem reformy je zpřísnění postihů za zneužívání sociálních dávek. Novinkou také je, že zaměstnavatelé již nejsou povinni hlásit Úřadu práce České republiky volná místa. Hlášení je nadále dobrovolné, což má realizovat splnění významného cíle změn, tj. snížení administrativní zátěže. Spolupráce úřadů práce s agenturami práce, která bude specifikována dále, umožní zprostředkovat nezaměstnaným práci rychleji a efektivněji. Jednou ze zásadních změn v rámci sociální reformy, kterou se budeme dále zabývat hlouběji, je převedení veřejné služby z obcí na Úřad práce České republiky. Další změny se týkají úpravy v oblasti trhu práce, přináší nové možnosti rekvalifikace a mění nástroje aktivní politiky zaměstnanosti.

3.1.1 Nárok na podporu v nezaměstnanosti

Od 1. 1. 2012 se podmínky pro vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti mění. Změna spočívá v **úpravě délky rozhodného období**, v němž je nutné získat alespoň 12 měsíců doby důchodového pojištění, ze tří let na **dva roky**.

Nárok na podporu dle nových podmínek má:

- Občan, který má bydliště na území České republiky, který **v posledních dvou letech** před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání **získal alespoň 12 měsíců důchodového pojištění**.
- Potřebnou dobu pojištění je možné získat také prostřednictvím tzv. **náhradních dob**, například doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, dále péče o dítě do čtyř let či doba výkonu veřejné služby nebo dlouhodobé dobrovolnické služby.

Od 1. 1. 2012 dochází ke změnám podmínek pro vstup do evidence uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce ČR.

- Pokud úřad práce zprostředkuje uchazeči o zaměstnání **vhodné zaměstnání**, ale ten jej **ukončí bez vážného důvodu sám** či dohodou se zaměstnavatelem, bude se moci **zaevidovat na úřadu práce až po uplynutí 6 měsíců** ode dne vzniku tohoto zaměstnání.
- Stejně pak bude moci být zaevidován na úřadu práce **až po uplynutí 6 měsíců** ode dne vzniku tohoto zaměstnání ten **zaměstnanec**, kterému úřad práce zprostředkuje vhodné zaměstnání, ale **zaměstnavatel** s ním **ukončí pracovní poměr** z důvodu **hrubého porušení pracovních povinností**.

3.1.2 Odstupné

Podpora dle nové úpravy **nemůže být poskytována tomu uchazeči** o zaměstnání, jemuž **náleží zákonné odbytné, odstupné nebo odchodné** – podpůrná doba pro poskytování podpory v těchto případech není krácena, pouze se posune její počátek o dobu, kterou uchazeči o zaměstnání náleží zákonné odbytné, odstupné či odchodné.

Pokud má zaměstnavatel zákonnou povinnost vyplatit zaměstnanci odstupné, ale takto neučiní, vyplatí Úřad práce České republiky uchazeči o zaměstnání kompenzaci **ve výši 65%** odstupného. Dále ji pak bude **vymáhat po zaměstnavateli**.

3.1.3 Veřejná služba

Veřejná služba je součástí aktivní politiky zaměstnanosti jako nástroj, který může nezaměstnaným pomoci navrátit se na trh práce. Současně bude využit potenciál dlouhodobě nezaměstnaných pro plnění veřejně prospěšných úkolů. Služba je určena pro uchazeče o zaměstnání, kteří jsou vedeni v evidenci déle než 2 měsíce, a je v rozsahu **až 20 hodin týdně**. Jestliže uchazeč bez vážného důvodu odmítne nabídku, bude vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání i ze systému pomoci v hmotné nouzi. Uchazeč tím přijde o podporu a o dávky v hmotné nouzi. Při organizování veřejné služby se posiluje spolupráce mezi krajskými pobočkami Úřadu práce České republiky a obcemi. Podrobná kritéria pro výběr uchazečů o zaměstnání, kterým bude veřejná služba nabídnuta, určí Úřad práce České republiky. Veřejná služba neznamena jen úklid veřejných prostranství a komunikací, ale například i práce v nemocnicích či jiných budovách – ve školství, v sociální, charitativní, sportovní oblasti, dále v oblasti životního prostředí a ochrany zvířat apod. Úřad práce České republiky rozhodne, komu veřejnou službu nabídne. Z počátku půjde především o nezaměstnané vedené v evidenci déle než jeden rok nepřetržitě nebo

déle než jeden rok v průběhu posledních tří let, kterým hrozí ztráta pracovních návyků. Občanů se zdravotním postižením se tato změna týká v případě, že jejich zdravotní stav jim umožňuje konkrétní činnost vykonávat. Tuto skutečnost uchazeči o zaměstnání osvědčují doložením potvrzení lékaře, že jejich zdravotní stav odpovídá výkonu nabízené veřejné služby.

3.1.4 Zvolená rekvalifikace jako nový nástroj

Od 1. 1. 2012 si uchazeč o zaměstnání může sám **vybrat rekvalifikační kurz i rekvalifikační zařízení**. Toto zařízení ovšem musí mít akreditovaný vzdělávací program. Dle vlastního uvážení si tedy uchazeč zvolí druh pracovní činnosti, ve které má zájem získat kvalifikaci za účelem získání vhodného zaměstnání. Je však podmínkou, že úřad práce musí v první řadě posoudit uplatnitelnost takto získané kvalifikace na trhu práce a zároveň ověřit, zda rekvalifikace **vyhovuje jeho zdravotnímu stavu. Maximální limit úhrady** za rekvalifikaci činí **50 000 Kč** v období tří po sobě následujících let a v případě, že se limit překročí, rozdíl ceny hradí uchazeč sám.

Úřad práce zvolenou rekvalifikaci uhradí pouze v případě, jestliže předtím vydá zájemci o tuto rekvalifikaci potvrzení, že po doložení úspěšného absolvování rekvalifikačního kurzu tento kurz uhradí. Platí však, že uchazeč o zaměstnání v tomto případě nemá nárok na podporu při rekvalifikaci.

3.1.5 Sdílené zprostředkování zaměstnání

Uchazeče o zaměstnání může krajská pobočka Úřadu práce České republiky zařadit na základě individuálního akčního plánu a také s jeho předchozím písemným souhlasem, do programu tzv. **sdíleného zprostředkování zaměstnání**, ve kterém Úřad práce České republiky spolupracuje se soukromými agenturami práce.

- Agentury práce mohou získat **příspěvek na každého uchazeče o zaměstnání, jemuž bude agentura zaměstnání zprostředkovávat**.
- K tomuto mohou získat ještě další příspěvek, a to, když uchazeče **umístí do pracovního poměru na dobu neurčitou** a taktéž, když si tento uchazeč **udrží zaměstnání minimálně 6 měsíců**.
- Agentury práce mohou získat **příspěvek na každého uchazeče o zaměstnání, jemuž bude agentura zprostředkovávat zaměstnání**.

- Za umístění uchazeče o zaměstnání ale nebude považováno, když jej přijme do pracovního poměru sama agentura práce pověřená zprostředkováním zaměstnání.
- Dohoda mezi Úřadem práce České republiky a agenturou práce bude obsahovat i účinné nástroje určené pro **kontrolu** prováděného zprostředkování zaměstnání.

Výše příspěvku za umístění uchazeče o zaměstnání do pracovního poměru, za podmínek stanoveným zákonem v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, činí **5 000 Kč** na jednoho uchazeče, **1250 Kč** za umístění uchazeče o zaměstnání do pracovního poměru **na dobu neurčitou** a **500 Kč** za umístění uchazeče do pracovního poměru, který setrvá **minimálně 6 měsíců** od nástupu do zaměstnání (nesmí ho však přijmout sama agentura práce). Agentura **nemůže** dočasně přidělit k výkonu práce zaměstnance, který je **osobou se zdravotním postižením**.

Zavedením tohoto nástroje si Ministerstvo práce a sociálních věcí klade za cíl zvýšit efektivitu zprostředkování zaměstnání a umožnit efektivní využití různých forem zprostředkování zaměstnání uchazečům, kteří si práci sami aktivně nehledají.

3.1.6 Agentury práce

Povinnosti a práva agentur práce se při zajišťování povinného pojištění pro případ svého úpadku v rámci novely zákona o zaměstnanosti zpřesňují. Informační povinnost těchto agentur se dále rozšiřuje o hlášení počtu uchazečů o zaměstnání, kteří byli umístěni na základě dohody s Úřadem práce České republiky (sdílené zprostředkování).

Agentura práce nebude moci dočasně přidělit k výkonu práce u uživatele zaměstnance, který je **osobou se zdravotním postižením** či kterému byla vydána **zelená karta, modrá karta** nebo kterému bylo vydáno **povolení k zaměstnání**. Zelená karta je povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání na území České republiky ve zvláštních případech. Cizinec, který má zelenou kartu vydanou na konkrétní pracovní místo, je oprávněn pobývat na území České republiky a pracovat na pracovním místě, na které byla zelená karta vydána. Modrá karta je povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci. Obě karty jsou určeny pro cizince ze zemí, které nejsou členy Evropské unie.

3.1.7 Nelegální práce

Za nelegální je dle novely zákona o zaměstnanosti považován i tzv. „švarcsystém“, kdy oficiálně vystupuje osoba jako osoba samostatně výdělečně činná (dále OSVČ), ale fakticky práce odpovídá pracovněprávnímu vztahu.

3.1.7.1 Nevýhody nelegální práce

Člověk, který takto pracuje, neplatí sociální pojištění ani daně, což je velmi rizikové:

- V případě úrazu nebo nemoci nedostane nemocenské dávky, po dobu trvání pracovní neschopnosti proto zůstává bez jakéhokoli příjmu.
- V případě ztráty výdělečné činnosti nezíská nebo ztrácí nárok na podporu v nezaměstnanosti.
- Doba výkonu nelegální práce následně člověku chybí při přiznání starobního případně i invalidního důchodu.

3.1.7.2 Postih nelegální práce

Novela zákona o zaměstnanosti zpřísnuje postih za výkon nelegální práce. Dochází ke zvýšení **maximální částky pokuty** z 10 000 Kč na **100 000 Kč**.

Pokutu **až do výše 10 000 Kč** je možné uložit jedinci, který se zdržuje na pracovišti kontrolované osoby a vykonává pro ni práci za to, že odmítne prokázat legálnost pracovněprávního vztahu a osvědčit svou totožnost. Cílem tohoto opatření je působit preventivně v oblasti nelegální práce.

Nově je definice **nelegální práce** upravena tak, aby bylo její **prokazování jednoznačné a snazší**. Tím se zabrání úniku finančních prostředků v oblasti daní a pojistného.

Dalším opatřením k **potírání nelegální práce** je **zvýšení maximální částky pokuty za umožnění výkonu nelegální práce**, a to z 5 milionů Kč na **10 milionů Kč**. Minimální výše pokuty tak činí 250 000 Kč.

3.1.7.3 Kontrolní činnost státu

Spolu s reorganizací struktury úřadů práce a jejich agendy posílí aparát **Státního úřadu inspekce práce**, kde bude činnost sjednocena. Ministerstvo práce a sociálních věcí navyšuje počet kontrolorů prostřednictvím zajištění provozu tzv. **mobilních kanceláří**, tedy automobilů, které jsou vybaveny technikou, potřebnou k výkonu rychlé a efektivní

kontroly. Pro výkon kontrol budou mít mobilní kanceláře k dispozici laptop, tiskárnu, skener, dálkové připojení k internetu a GPS. Projekt počítá s možností on-line vstupu inspektorů do databáze Úřadu práce České republiky, tedy do evidence nezaměstnaných a k vydaným povolením k zaměstnání cizinců. O přihlášení k pojištění zase budou inspektoři získávat informace z databáze České správy sociálního zabezpečení. Změna v systému kontrol by měla být dle předpokladu Ministerstva práce a sociálních věcí pohodlnější i pro kontrolované subjekty, tedy zaměstnavatele. Výkon kontroly v oblasti pracovněprávních vztahů a v oblasti zaměstnanosti bude prováděn pouze jedním kontrolním orgánem a to Státní inspekcí úřadu práce. Ministerstvo práce a sociálních věcí se zavazuje v rámci novely počet kontrol v roce 2012 zvýšit až **čtyřnásobně**.

3.1.8 Czech Point – DONEZ

Ministerstvo práce a sociálních věcí spolu s Úřadem práce České republiky realizuje projekt nazvaný Docházka nezaměstnaných – DONEZ. Presentovaným cílem projektu je **ztížení podmínek nelegálního zaměstnávání** firmám i nezaměstnaným, kteří jsou evidováni na úřadu práce. Úřad práce je oprávněn stanovit, že si bude uchazeč o zaměstnání plnit povinnost součinnosti na určeném **kontaktním místě veřejné správy**, na přepážce České pošty dle místa bydliště. Docházka je realizována dvakrát týdně prostřednictvím služby Czech POINT a uchazeči je nabízen přehled vhodných pracovních míst. Jedná se o častější informování uchazečů o zaměstnání o vhodných pracovních místech na trhu práce za předpokladu, že tato místa opravdu nabízena budou. Jestliže se nezaměstnaný v určený čas nedostaví na Czech POINT, zjišťuje se důvod nedodržení této zákonné povinnosti vůči Úřadu práce České republiky. Omluven je pouze z vážných důvodů, například zdravotních nebo v případě, že se účastnil pohovoru na novou pozici u zaměstnavatele. V případě bezdůvodné absence uchazeče zahajuje Úřad práce České republiky správní řízení, které může vést až k vyřazení uchazeče z evidence Úřadu práce České republiky a odebrání dávek. Do systému DONEZ jsou zařazováni zejména vybraní uchazeči, kteří byli v posledních šesti měsících evidováni na Úřadu práce České republiky dvakrát a více, a také uchazeči, kteří měli v posledních šesti měsících zaměstnání kratší než deset dní, mladiství do 26 let a absolventi. Projekt je spolufinancován z Evropských strukturálních fondů, předkládaným záměrem je snížení administrativy a zefektivnění kontroly nelegálního zaměstnávání.

3.1.9 Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Základní principy podpory nových pracovních míst pro občany se zdravotním postižením **zůstávají stejné**. Ministerstvo práce a sociálních věcí si především klade za cíl zamezit zneužívání příspěvku na podporu zaměstnávání občanů se zdravotním postižením. Zaměstnavatel, který se rozhodne zaměstnat takového občana, může získat finanční příspěvek na zřízení **chráněného pracovního místa** a následně také na **úhradu nákladů** spojenou s jeho **provozováním**. V případě chráněného trhu práce, tedy u zaměstnavatelů, zaměstnávajících více než 50 % občanů se zdravotním postižením, je kromě toho poskytován i příspěvek na **refundaci mzdy zaměstnanců se zdravotním postižením**.

3.1.9.1 Příspěvky na zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Zásadní změnou je úprava podmínek, za kterých na tyto příspěvky získá zaměstnavatel nárok. Nadále se **nevymezují celé chráněné pracovní dílny**, ale pouze jednotlivá **chráněná pracovní místa**. Chráněné pracovní místo musí být obsazeno **po dobu 3 let**. Nově budou moci i běžní zaměstnavatelé požádat o vymezení chráněného pracovního místa tam, kde již pracují zdravotně postižení.

Výše příspěvku na podporu zaměstnávání zdravotně postižených, kteří pracují na chráněných pracovních místech vymezených nebo zřízených na základě dohody s úřadem práce **činí měsíčně 75 % skutečně vynaložených mzdových nákladů** na tyto zaměstnance, **nejvýše však 8 000 Kč**. Dohoda se uzavírá **na dobu 3 let**.

Po uplynutí 12 měsíců ode dne obsazení zřízeného chráněného pracovního místa nebo vymezení chráněného pracovního místa mohou zaměstnavatelé na základě dohody uzavřené s úřadem práce získat **příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů** v maximální výši **48 000 Kč ročně**. Příspěvek je možné po 12 měsících provozování chráněných pracovních míst **navýšit** o částku odpovídající **dalším vynaloženým nákladům, maximálně o 2 000 Kč měsíčně**. Podmínka je splněna i v případě, pokud v posledních dvou kalendářních čtvrtletích roku 2011 a v prvních dvou kalendářních čtvrtletích roku 2012 zaměstnavatel zaměstnával v daném období více než 50 % osob se zdravotním postižením. Jedná se o zásadní pozitivní změny stávající právní úpravy pro zaměstnavatele. Chráněná pracovní místa **musí být vymezena Úřadem práce České republiky**, že splňují podmínky pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Dopadem může být neposkytnutí příspěvku na podporu zaměstnanosti osob se zdravotním postižením, když Úřad práce České republiky z jakéhokoli vážného důvodu nevymezí

pracovní místo jako místo chráněné a následně i zrušení pracovního místa a ukončení pracovního poměru osoby se zdravotním postižením, která se tímto ocitne v tíživé sociální situaci spojené se ztrátou zaměstnání.

3.1.9.2 Náhradní plnění povinného podílu

Možnost náhradního plnění povinného podílu zaměstnávaných osob se zdravotním postižením formou odebírání výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % osob se zdravotním postižením je zachována. Novinkou je však stanovení **limitu**, do kterého budou moci tito zaměstnavatelé své výrobky nebo služby pro účely plnění povinného podílu poskytovat, který činí **maximálně 36 násobek průměrné mzdy** v národním hospodářství předchozího roku za každého přepočteného zaměstnance (osobu se zdravotním postižením) v předchozím roce.

3.2 Změny v sociálním systému u osob se zdravotním postižením

Od ledna 2012 dochází ke změnám i v sociálním systému u osob se zdravotním postižením. Jedná se o změny ve smyslu **zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením**. Zásadní změna se týká jednotlivých dávek pro zdravotně postižené. Uvedené změny jsou předkládány jako snaha či příspěvek ke zefektivnění poskytování těchto dávek, včetně obvyklé prezentace, směřující k úsporám veřejných zdrojů, či dokonce odstranění plýtvání a zneužívání. Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále MPSV) přijalo změny ve struktuře dávek pro osoby se zdravotním postižením a to tak, že vznikly pouze **dvě dávky**, kterými jsou:

- **Příspěvek na mobilitu**
- **Příspěvek na zvláštní pomůcku**

Výplata těchto dávek je realizována **na jednom místě** a to v rámci **Úřadu práce České republiky**. Záměrem těchto opatření bylo zjednodušení celého systému pro samotné příjemce dávek.

3.2.1 Příspěvek na mobilitu

Jedná se o **opakovanou a nárokovou dávku**, která je poskytována osobám **starším jednoho roku**, které nejsou schopny zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace, dopravují se nebo jsou dopravovány opakovaně v kalendářním měsíci a nejsou jim poskytovány služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve

znění pozdějších předpisů, v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově pro seniory nebo domově se zvláštním režimem nebo zdravotnickém zařízení ústavní péče. Podmínky nároku na příspěvek na mobilitu, s výjimkou podmínky opakovaného dopravování, musí být splněny po celý kalendářní měsíc. Splnění podmínky opakovaného dopravování prokazuje žadatel čestným prohlášením. Schopnost osoby zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace se pro nárok na příspěvek na mobilitu posuzuje podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách stejným způsobem jako pro účely příspěvku na péči. Pokud byl zdravotní stav žadatele o příspěvek na mobilitu již posouzen pro účely příspěvku na péči dle zákona o sociálních službách, vychází krajská pobočka Úřadu práce při rozhodování o příspěvku na mobilitu z tohoto posudku. V dalších případech krajská pobočka Úřadu práce požádá o posouzení schopnosti zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace okresní správu sociálního zabezpečení.

Výše příspěvku na mobilitu činí v kalendářním měsíci **400 Kč**, tj. maximálně 4 800 Kč za rok. O dávce rozhoduje **Úřad práce České republiky** (krajské pobočky, pobočka pro hlavní město Prahu) v rámci zavedení nového systému jednotného výplatního místa. Došlo tedy ke **sloučení** dřívějších dávek – příspěvku na individuální dopravu a příspěvku na provoz motorového vozidla.

Příspěvek na mobilitu se **vyplácí** do **konce** kalendářního měsíce **následujícího** po kalendářním měsíci, za který náleží. Dávka se považuje za vyplacenou **dnem odepsání** příslušné částky z účtu Úřadu práce České republiky.

3.2.2 Příspěvek na zvláštní pomůcku

Jedná se o **jednorázovou a nárokovou dávku**, která je určena **osobám s těžkou vadou nosného či pohybového ústrojí**, těžkým sluchovým nebo těžkým zrakovým postižením či těžkým mentálním postižením.

Příspěvek na zvláštní pomůcku se poskytuje v případech:

Příspěvek na zvláštní pomůcku

- Pokud cena pořízení zvláštní pomůcky je **nižší než 24 000 Kč** a příjem osoby (anebo osob s ní společně posuzovaných) je **nižší než osminásobek životního minima**, stanoví se výše příspěvku tak, aby **spoluúčast osoby činila 10 %** z předpokládané nebo již zaplacené ceny zvláštní pomůcky, **nejméně však 1 000 Kč**. Z důvodů hodných zvláštního zřetele, zejména žádá-li osoba opakovaně o

příspěvek na různé zvláštní pomůcky, jejichž cena je nižší než 24 000 Kč, lze tento příspěvek poskytnout, i když příjem osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných přesahuje částku osminásobku životního minima.

- Pokud cena na pořízení zvláštní pomůcky je **vyšší než 24 000 Kč**, spoluúčast osoby nebo osob společně posuzovaných činí také **10 % z této ceny**.
- Pokud osoba **nemá dostatek finančních prostředků** na zaplacení spoluúčasti, krajská pobočka Úřadu práce s přihlédnutím k míře využívání zvláštní pomůcky, k příjmu osob s ní společně posuzovaných podle zákona o životním a existenčním minimu a k celkovým sociálním a majetkovým poměrům osoby, **může určit** nižší výši spoluúčasti, **minimálně však 1 000 Kč**. Celkové sociální a majetkové poměry se pro tento účel posuzují podle zákona o pomoci v hmotné nouzi.
- **Maximální** výše příspěvku je **350 000 Kč**.

Příspěvek na pořízení motorového vozidla

- Výše příspěvku se stanoví s přihlédnutím k četnosti a důvodu opravy a také příjmu osoby či osob s ní společně posuzovaných podle zákona o životním a existenčním minimu a k celkovým sociálním a majetkovým poměrům.
- **Maximální výše** příspěvku na pořízení motorového vozidla činí **200 000 Kč**, opakovaně lze příspěvek přiznat **po uplynutí 10 let**.

Součet vyplacených příspěvků na zvláštní pomůcku **nesmí v 60 kalendářních** měsících po sobě jdoucích **přesáhnout částku 800 000 Kč**. Z vyplacených částek se při součtu odečítají ty částky, které osoba v tomto období vrátila anebo jejichž vrácení bylo prominuto.

Tato **dávka je zaměřena na pomoc v oblasti pomůcek**, které umožňují sebeobsluhu a slouží k získávání informací nebo ke styku s okolím atd. Dále je dávka zaměřena k zakoupení a úpravy motorového vozidla a úprav bytu.

Konstrukce dávky by měla dle předpokladu MPSV zvyšovat dostupnost pomůcek pro osoby se zdravotním postižením.

Pro **účely nároku** na příspěvek na zvláštní pomůcku se **příjmem osoby nebo společně posuzovaných osob** rozumí příjmy podle zákona o životním a existenčním minimu. Okruh

společně posuzovaných osob se posuzuje podle zákona o životním a existenčním minimu. **Rozhodným obdobím**, za které se snižuje příjem je **kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu měsíci**, ve kterém byla podána žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku. **Příjem** se stanoví jako **měsíční průměr příjmů** žadatele o příspěvek na zvláštní pomůcku nebo **součtu měsíčních příjmů** žadatele o příspěvek na zvláštní pomůcku a osob s ním společně posuzovaných

O přiznání dávky **rozhoduje Úřad práce České republiky** (krajské pobočky, pobočka pro hlavní město Prahu) v rámci zavedení nového systému jednotného výplatního místa. O odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky, krajských poboček, rozhoduje **Ministerstvo práce a sociálních věcí**.

Příspěvek na zvláštní pomůcku se vyplácí do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž rozhodnutí o jeho přiznání nabylo právní moci.

Nově vzniklá dávka **sloučila** tyto uvedené dřívější dávky:

- Příspěvek na úpravu bytu
- Příspěvek na zakoupení motorového vozidla
- Příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozidla
- Jednorázový příspěvek na opatření zvláštních pomůcek

Dle nového systému se dávky budou vyplácet prostřednictvím **karty sociálních systémů** (bude vysvětleno dále) a to převodem na platební účet určený příjemcem dávky nebo v hotovosti a to podle rozhodnutí žadatele o dávku. Způsob výplaty určuje příjemce dávky.

Údaje o příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku a jejich výši, údaje o žadatelích, příjemcích těchto dávek a osobách společně posuzovaných a žadatelích o průkaz osoby se zdravotním postižením jsou vedeny v informačním systému o dávkách pro osoby se zdravotním postižením, který je součástí **Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí**.

3.2.3 Karta sociálních systémů

Karta sociálních systémů (dále jen sKarta) by měla sloužit jako nástroj, jímž dochází k **rozšíření nabídky** dosud poskytovaných služeb a **zvýšení komfortu** uživatelů. Platební funkce sKarty bude **povinná** pouze pro ty osoby, u nichž je riziko **zneužívání dávek**

hmotné nouze. Pro ostatní příjemce podpory od státu bude sKarta plnit funkce identifikační a autorizační, platební funkce je pro tyto příjemce dobrovolná.

MPSV chce zavedením sKarty docílit **větší adresnosti a účelovosti** sociálních dávek a také **modernizace** celého systému. Dosud byly dávky vypláceny prostřednictvím tří různých úřadů a třemi různými platebními způsoby – poštovní poukázkou, hotovostně či bezhotovostně, což jistě vedlo k prodražování správy systému. Snahou MPSV v rámci sociální reformy je tedy optimalizace a sjednocení jednotlivých výplat sociálních dávek do „**Jednotného výplatního místa**“, tak, aby byly všechny sociální dávky vypláceny pouze jednou organizací, Úřadem práce České republiky.

sKarta bude vyrobena v souladu s mezinárodně uznávanými předpisy, jež se vztahují na bankovní karty. Bude tedy obsahovat běžné ochranné prvky a bude ji vydávat Úřad práce České republiky. Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky uzavřelo koncem ledna 2012 smlouvu s **Českou spořitelnou, a. s.**, o zajištění administrace výplat nepojistných dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti a provozování karty sociálních systémů – tzv. sKarty. Česká spořitelna tedy zvítězila v obchodní veřejné soutěži a jedním z hlavních důvodů byla pravděpodobně nejhustší síť bankomatů a platebních terminálů v České republice. Platnost smlouvy se spořitelnou na provozování systému je omezena na 12 let. Skarty by Česká spořitelna měla vydávat od konce června roku 2012, karty budou postupně dostávat všichni příjemci nepojistných dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti. Informaci o skutečnosti, že si klient sKartu může vyzvednout, zašle Úřad práce České republiky dopisem.

3.2.3.1 Funkce Karty sociálních systémů

sKarta bude plnit **tři funkce**:

- **Identifikační**
- **Autorizační**
- **Dobrovolnou platební**

Zejména bude sloužit k **identifikaci** na úřadech. U osob se zdravotním postižením bude plnit funkci průkazu **osoby s těžkým zdravotním postižením** (průkaz TP) nebo průkaz **osoby se zvláště těžkým zdravotním postižením** (průkaz ZTP) anebo průkaz **osoby se zvláště těžkým zdravotním postižením s potřebou průvodce** (průkaz ZTP/P).

- **Průkaz TP** náleží osobám, které jsou podle zákona o sociálních službách považovány pro účely příspěvku na péči za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost).
- **Průkaz ZTP** náleží osobám, které jsou podle zákona o sociálních službách považovány pro účely příspěvku na péči za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) a osobám starším 18 let, které nejsou schopny zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace z důvodu úplné nebo praktické hluchoty.
- **Průkaz ZTP/P** náleží osobám, které jsou podle zákona o sociálních službách považovány pro účely příspěvku na péči za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost) a osobám, u kterých bylo pro účely příspěvku na mobilitu zjištěno, že nejsou schopny zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace.

V případě identifikace výše uvedených průkazů dochází pouze k nahrazení papírového průkazu plastikovým. Původní papírové průkazy zůstanou v platnosti do data uvedeného na zadní straně průkazu včetně výhod, ale nejdéle do 31. prosince 2015 a to i tehdy, pokud mají vyznačenou platnost „trvale – bez omezení“. Po datu platnosti průkazu uvedeném na zadní straně je nutné podrobit se novému posouzení zdravotního stavu, který se ovšem posuzuje již podle nových kritérií.

Autorizační funkce bude moci umožnit realizovat z domova činnosti spojené s veřejnou správou. Příjemce bude mít přehled o čerpaných sociálních dávkách a to prostřednictvím internetu, což přispívá ke komfortu.

3.2.3.2 Majitelé Karty sociálních systémů

SKarta bude určena pro ty osoby, které čerpají sociální a zdravotní dávky. U těchto osob nebude platební funkce povinná.

Povinnost platit sKartou bude vyžadována u osob, které čerpají dávky v hmotné nouzi a současně u nich existuje riziko zneužití. Dosud existoval rozmanitý systém sociálních poukázek, kdy byly některým příjemcům pomoci v hmotné nouzi dávky vypláceny v poukázkách namísto peněz. Tyto způsoby výplaty budou sjednoceny do Karty sociálních systémů.

Příjemci dávek, kteří v současnosti disponují bankovním účtem a jsou jim jednotlivé sociální dávky převáděny bezhotovostně, nebudou muset využívat platební funkci sKarty. Ovšem za podmínky, že dávky pomoci v hmotné nouzi nečerpají a zároveň u nich nehrozí riziko zneužití této dávky.

3.2.3.3 Údaje na Kartě sociálních systémů

sKarta bude obsahovat běžné identifikační údaje, které jsou obvyklé pro bankovní karty, ochrana tedy bude podléhat stejným principům a parametrům. Bude zde uvedeno jméno a příjmení, číslo karty, rodné číslo, které bude uvedeno na zadní straně, fotografie a popis.

U osob zdravotně postižených bude sKarta obsahovat **stupeň mimořádných výhod**.

3.2.3.4 Platební funkce sKarty

Kartou sociálních systémů bude možno vybírat hotovost z běžných bankomatů, u obchodníků, sKarta bude tedy plnohodnotnou platební kartou se všemi jejími funkcemi. V rámci standardní služby bude jeden výběr z bankomatu zdarma a jeden převod zdarma ke každé dávce. Nákup u obchodníka a možnost kontroly zůstatku na účtu bude také zdarma. Obchodní sektor na změnu ve způsobu vyplácení dávek bude připraven, do nového systému se budou moci zapojit všichni obchodníci s autorizovaným terminálem. Autorizace bude provádět Ministerstvo práce a sociálních věcí, nepovolí je například v hernách nebo barech.

Se spuštěním systému Ministerstvo práce a sociálních věcí počítá během června roku 2012 a náběh jednotlivých příjemců sociálních dávek bude probíhat postupně.

3.2.4 Příspěvek na péči

Tento příspěvek je pravidelnou opakující se dávkou poskytovanou podle zákona č. 108/2006 Sb., **o sociálních službách**. Tato dávka je určena pro občany, kteří jsou z důvodu nepříznivého zdravotního stavu **závislí na pomoci jiných osob**. Příspěvek náleží **přímo** osobě se zdravotním postižením na úhradu za potřebnou pomoc poskytovanou registrovanými poskytovateli sociálních služeb nebo osobami blízkými či jinými a to za podmínky doložení jejího správného čerpání.

Dosavadní model čtyř stupňů závislosti zůstal zachován, stanovuje se pouze **nový způsob nároku** na poskytování příspěvku na péči. Přitom stále platí, že s počtem stupňů klesá samostatnost klienta a stoupá jeho závislost na systému.

O příspěvek je možné požádat na **Úřadu práce České republiky**. Rozhodnutí o jeho přidělení se vydávají na základě zdravotního posudku vypracovaného lékařskou posudkovou službou. Podkladem pro vypracování zdravotního posudku jsou aktuální lékařské zprávy a písemný záznam ze sociálního šetření.

Změny se týkají:

- **Zvýšení příspěvku** na péči pro osoby od 1 do 18 let ve II. stupni závislosti a to z 5 000 Kč na **6 000 Kč**.
- **Děti** se zdravotním postižením jsou **zajištěny jednotným způsobem**, tj. tak, aby po **dovršení 1 roku** věku byly zabezpečeny **vždy jedním** dávkovým transferem, buď příspěvkem na péči, nebo rodičovským příspěvkem.
- Rodiče dětí, které již posouzený nepříznivý zdravotní stav pro rodičovský příspěvek mají, se mohou rozhodnout, zda vyčerpají nejdříve celkovou částku příspěvku a poté nechají dítě posoudit pro nárok na příspěvek na péči, či zda bude od ledna 2012 dítěti náležet příspěvek na péči v příslušné výši na základě stupně závislosti (v I. – IV. stupni).
- **Posouzené děti starší tří let** přejdou **automaticky** do příspěvku na péči
- Nově je zaveden institut tzv. **asistenta sociální péče**.
- Příjemci příspěvku na péči (rodič nezaopatřené osoby nebo nezaopatřeného dítěte) si mohou zažádat o jeho **zvýšení**, a to až o **2 000 Kč** za předpokladu, že jejich příjmy a příjmy osob s nimi společně posuzovaných **nedosahují částky dvojnásobku životního minima rodiny**.

3.2.3.5 Nárok na příspěvek na péči od 1. 1. 2012

Příspěvek na péči je určen pro občany, kteří jsou vzhledem k nepříznivému zdravotnímu stavu závislí na pomoci jiné osoby v oblasti péče o vlastní osobu a při soběstačnosti.

- **Péčí o vlastní osobu se rozumí** denní úkony spojené například se zajištěním či přijímáním stravy, oblékáním, výkonem fyziologické potřeby, obouváním, péčí o zdraví, tělesnou hygienou, apod.

- **Soběstačností se rozumí** úkony, jež umožňují účastnit se sociálního života – úkony spojené s péčí o domácnost, úklidem, nakupováním, přípravou stravy, schopností mobility, komunikace a orientace apod.

Výše příspěvku na péči

VĚK	STUPEŇ ZÁVISLOSTI (v Kč/měsíc)			
	I. lehká	II. středně těžká	III. těžká	IV. úplná
do 18	3 000	6 000	9 000	12 000
nad 18	800	4 000	8 000	12 000

Tabulka č. 1: Stupeň závislosti

Stupně závislosti:

U osob do 18 let věku

- **I. stupeň – lehká závislost** – potřeba každodenní mimořádné péče z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při třech** základních životních potřebách.
- **II. stupeň – středně těžká závislost** – potřeba každodenní mimořádné péče z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při čtyřech nebo pěti** základních životních potřebách.
- **III. stupeň – těžká závislost** – potřeba každodenní mimořádné péče z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při šesti nebo sedmi** základních životních potřebách.
- **IV. stupeň – úplná závislost** – potřeba každodenní mimořádné péče z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při osmi až deseti** základních životních potřebách.

U osob starších 18 let věku

- **I. stupeň – lehká závislost** – každodenní pomoc nebo dohled z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při třech nebo čtyřech** základních životních potřebách.
- **II. stupeň – středně těžká závislost** – každodenní pomoc nebo dohled z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při pěti nebo šesti** základních životních potřebách.
- **III. stupeň – těžká závislost** – každodenní pomoc nebo dohled z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při sedmi nebo osmi** základních životních potřebách.
- **IV. stupeň – úplná závislost** – každodenní pomoc nebo dohled z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu **při devíti nebo deseti** základních životních potřebách.

3.2.3.6 *Způsob posuzování stupně závislosti od 1. 1. 2012*

V důsledku změn dochází k **větší efektivitě a výraznému zjednodušení** při stanovení stupně závislosti pro účely přiznání příspěvku podle mezinárodního modelu hodnocení zdravotního stavu. Posudkoví lékaři **popisují jen 10 ucelených** a věcně souvisejících oblastí každodenního života člověka, jak dokáže zvládnout základní životní potřeby, a to **místo** původních 36 úkonů ve 129 činnostech. Zdravotní stav se posuzuje dle následujících **10 základních životních potřeb**:

- **Mobilita** – za zvládnutí této schopnosti se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat usedání a vstávání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, případně i s přerušováním, v dosahu minimálně 200 m, i po nerovném povrchu, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů a dále používat dopravní prostředky včetně bariérových.
- **Orientace** – za zvládnutí této základní životní potřeby se považuje stav, kdy je osoba schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se místem, časem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat.

- **Komunikace** – za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje, pokud je osoba schopna porozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům či zvukovým signálům a dále používat běžné komunikační prostředky.
- **Stravování** – pokud osoba zvládá tuto základní životní potřebu, pak je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat dietní režim.
- **Oblékání a obouvání** – za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna si vybrat obudí a oblečení přiměřené okolnostem, oblékat a obouvat se, svlékat se a zouvat a dále manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
- **Tělesná hygiena** – pokud osoba zvládá tuto základní životní potřebu, je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat jednotlivé části těla, česat se, holit se, provádět celkovou hygienu, provádět ústní hygienu.
- **Výkon fyziologické potřeby** – za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje, když je osoba schopna včas používat WC, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické potřeby.
- **Péče o zdraví** – tato základní životní potřeba se považuje za zvládnutou, pokud je osoba schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovená ošetrovatelská a léčebná opatření a používat k tomu potřebné léky a pomůcky.
- **Osobní aktivity** – za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy je osoba schopna vstupovat do vztahu s jinými osobami, stanovit si a dodržet denní program a vykonávat aktivity, které jsou obvyklé věku a prostředí, například zaměstnání, vzdělávání, volnočasové aktivity, vyřizovat si své záležitosti.
- **Péče o domácnost** – zvládnutí této základní životní potřeby znamená stav, kdy je osoba schopna nakládat s penězi v rámci domácnosti a osobních příjmů, obstarat si běžný nákup, manipulovat s předměty denní potřeby, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce a obsluhovat topení, udržovat pořádek.

Tento způsob posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu má zajišťovat **objektivnější a spravedlivější posuzování** zdravotního stavu osoby a zároveň tak

vylučovat činnosti posuzované **duplicitně**. Dalším předkládaným cílem je **snižování administrativní zátěže** posuzovaných osob a také zajišťování kontinuity posuzování stupně závislosti i kontinuity dávkového řešení. Nový systém zabezpečuje **potřeby dětí se zdravotním postižením jedním příspěvkem** na péči. Donedávna platící model čtyř stupňů závislosti zůstal zachován, stanovily se pouze **nové podmínky pro zařazení** osoby s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem **do jednotlivých stupňů závislosti**, kdy platí, že s počtem stupňů klesá klientova samostatnost a stoupá jeho závislost na systému. Současný způsob posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a stupně závislosti přináší možnost **víceúčelového využití posudku** také pro účely poskytování příspěvku na mobilitu, v případě, že bude uznána závislost v oblasti mobility a orientace.

3.2.4 Asistent sociální péče

Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách platí, že může být **asistentem sociální péče** pouze fyzická osoba, která je starší 18 let věku a je zdravotně způsobilá dle § 29 odst. 1 písm. e) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Nově se jedná o **jinou než blízkou osobu** (například soused), jenž **není registrovaným poskytovatelem sociálních služeb**. Asistent sociální péče je povinen uzavřít **formální písemnou smlouvu** o poskytnutí pomoci s osobou, které pomoc poskytuje.

Náležitosti smlouvy:

- označení smluvních stran
- rozsah pomoci
- místo a čas poskytování pomoci
- výše úhrady za pomoc

Úhradu za poskytnutou pomoc hradí znevýhodněná osoba asistentu sociální péče ze svého příspěvku na péči a zároveň má povinnost uvést tuto skutečnost také do formuláře – „Oznámení o poskytovateli pomoci“.

Výhody nové úpravy:

Pokud asistent pečuje o jinou osobu než osobu blízkou, je z úhrnu jeho příjmů plynoucích z péče o poživatele příspěvku **osvobozen od daně z příjmů příjem do 12 000 Kč**. Výhodou je dále možnost zajištění péče o zdravotně znevýhodněnou osobu v místě, kde žádný registrovaný poskytovatel, který by tak mohl péči zajistit není anebo není žádná jiná

možnost individuální péče. Pokud asistent sociální péče odvádí řádnou péči, **není omezen v počtu osob, o které může pečovat**. Jeho výkon **není podmíněný žádnou registrací poskytovatele sociální služby** a ani k této činnosti **nemusí vlastnit živnostenský list**. Pouze odvádí daň z příjmu v případě, že jeho příjem za měsíc je vyšší než 12 000 Kč.

II. VÝZKUMNÁ ČÁST

4 PRŮZKUM ÚSPĚŠNOSTI ABSOLVENTŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM Z TZV. SPECIÁLNÍCH ŠKOL A ABSOLVENTŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM Z BĚŽNÝCH ŠKOL PŘI JEJICH PŘECHODU NA TRH PRÁCE V OLOMOUCKÉM KRAJI.

4.1 Metodologie výzkumu

Výzkum byl prováděn na základě připravených dotazníků rozeslaných e-mailem na příslušná kontaktní pracoviště úřadu práce České republiky v rámci Olomouckého kraje. Dotazníky byly zaslány vedoucím odboru poradenství pro zprostředkování zaměstnání s přesným metodickým postupem, aby byl zajištěn jednotný postup při vyplňování (viz. příloha č. 1).

Dotazníky byly rozeslány 15. 11. 2011 a byly zaměřeny na období pěti let a to od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007, od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008, od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009, od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 a od 1. 1. 2011 do 15. 11. 2011. Oslovené úřady práce byly požádány o zpětné zaslání údajů do 30. 11. 2011.

Z celkového počtu 17 úřadů práce Olomouckého kraje, nám dotazník vyplnilo a zaslalo dle požadavků celkem 16 úřadů práce. Jeden úřad práce dotazníky nezaslal. Návratnost vyplněných dotazníků byla tedy 94,1 %.

Výzkum byl zaměřen na absolventy se zdravotním postižením, kteří nepokračují v soustavné přípravě na povolání, kterým se po ukončení školy nepodařilo nalézt vhodné zaměstnání, zaevidovali se na úřadu práce a stojí na trhu práce poprvé.

Dotazník obsahoval celkem 12 položek za každý sledovaný rok a byl rozdělen do 5 částí. Z jednotlivých částí jsme získali tyto data:

1. počet zaevidovaných absolventů za daný rok, vždy od 1. 1. do 31. 12. roku 2007, 2008, 2009, 2010 a od 1. 1. 2011 do 15. 11. 2011.
2. počet zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením v daném období.
3. počet absolventů se zdravotním postižením - muži
4. počet absolventů se zdravotním postižením - ženy

5. počet absolventů se zdravotním postižením, kteří ukončili vzdělání ve speciálních školách
6. počet absolventů se zdravotním postižením, kteří ukončili vzdělávání integrovaní v běžných školách
7. počet absolventů se zdravotním postižením, kteří ukončili vzdělání v daném stupni vzdělávacího systému
8. počet absolventů, kteří ukončili evidenci v daném období a z jakého důvodu

4.2 Vyhodnocení jednotlivých grafů v daném roce

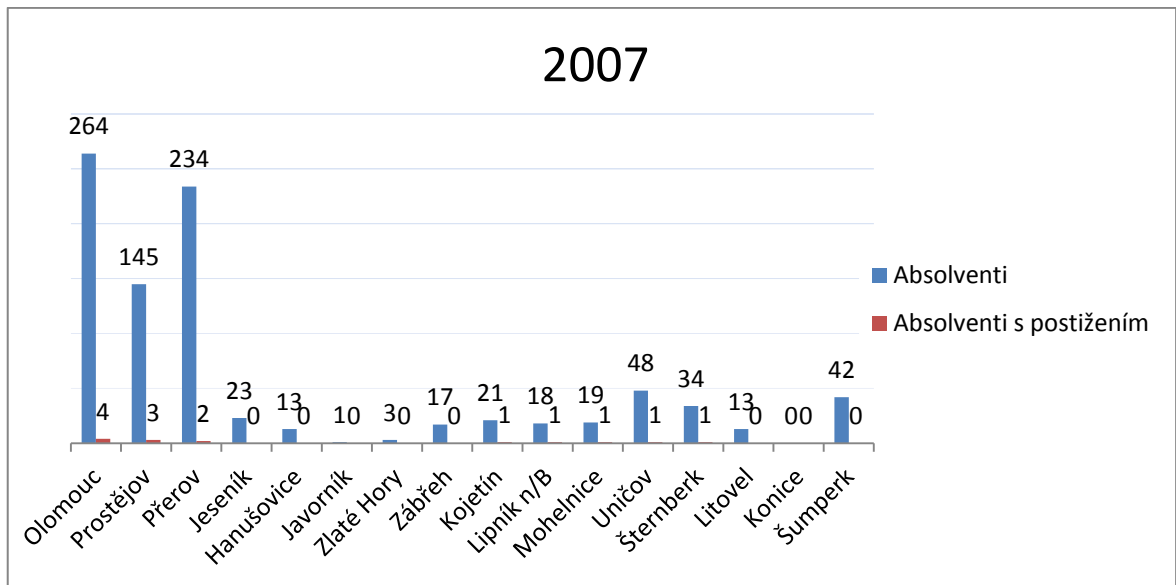
U každého sledovaného roku je vypracovaná přehledná tabulka. Tabulka uvádí seznam jednotlivých kontaktních pracovišť úřadů práce Olomouckého kraje, rok, o který se jedná, počet absolventů, absolventů se zdravotním postižením, z toho mužů, žen, zda se vzdělávali ve speciálních školách, či byli integrovaní v běžných školách. Dále tabulka uvádí, jakého nejvyššího stupně vzdělání absolventi dosáhli, základní, střední odborné, či střední odborné s maturitou. Poslední část tabulky sleduje, jakým způsobem byla ukončena evidence na úřadu práce, zda nástupem do zaměstnání, vlastní žádostí o ukončení, nebo byli vyřazení pro nespolupráci s úřadem práce. Z těchto údajů byly zpracovány jednotlivé grafy - pět grafů za každý rok. Poslední tabulka je souhrnem všech dat za období pěti let, a to od 1. 1. 2007 do 15. 11.2011. Konečné grafy nám porovnávají sledované období za jednotlivé roky.

5 PŘEHLEDY K JEDNOTLIVÝM ROKŮM

5.1 Rok 2007

2007	Absolventi	Absolventi s postížením	Muži	Ženy	Speciální škola	Žáci běžné- integrování	Základní vzdělání	Střední odborné vzdělání	ÚSO s maturitou	Nástup do zaměstnání	Vlastní žádost o výřazení	Nespolupráce s ÚP
Olomouc	264	4	2	2	3	1	0	3	1	1	0	1
Prostějov	145	3	1	2	0	3	1	1	1	2	0	0
Přerov	234	2	1	1	0	2	1	1	0	0	1	0
Jeseník	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hanušovice	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Javorník	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zlaté Hory	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zábřeh	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kojetín	21	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0
Lipník n/B	18	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
Mohelnice	19	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0
Uničov	48	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1
Šternberk	34	1	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0
Litovel	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Konice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Šumperk	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	895	14	7	7	3	11	4	8	2	4	2	2

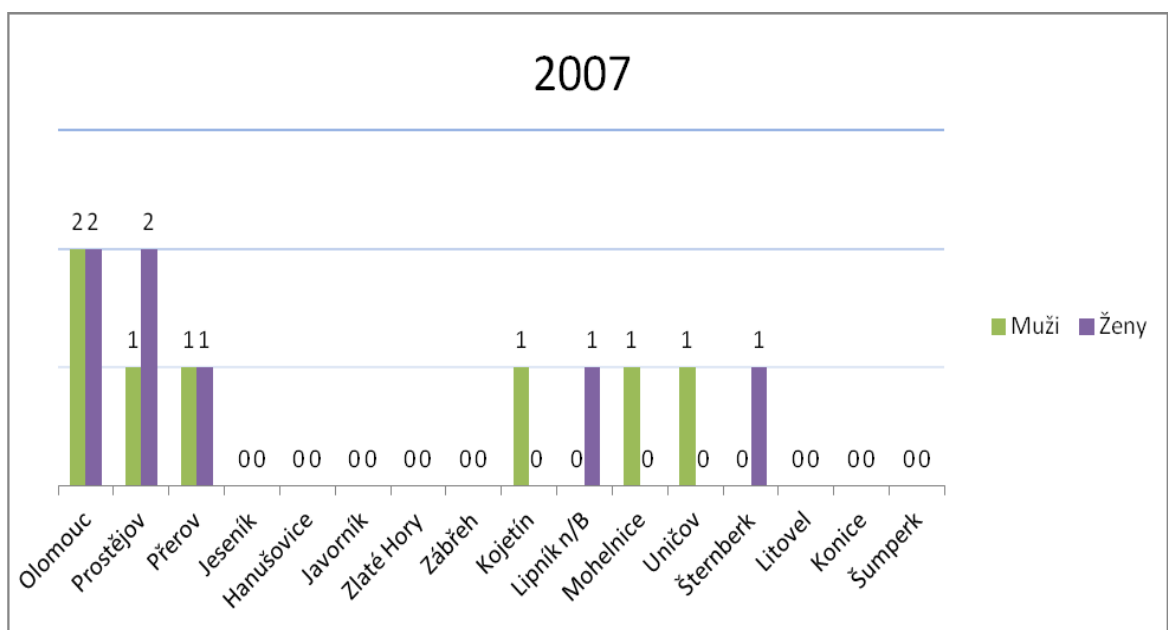
Tabulka č. 2: Přehled za rok 2007

Graf č. 1: Rok 2007 - Absolventi, absolventi se zdravotním postižením

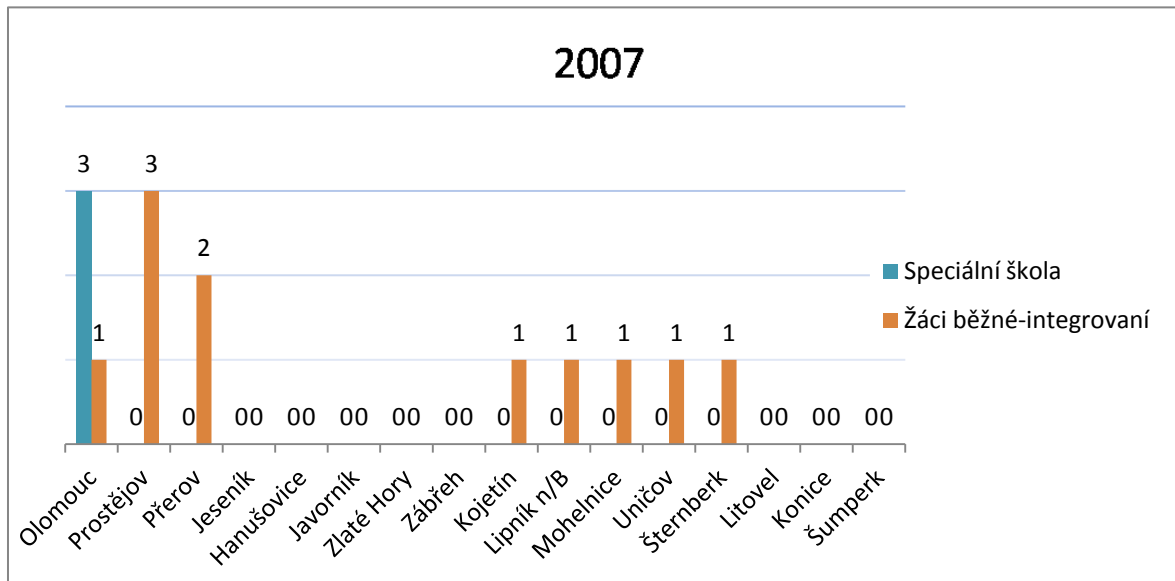
Celkový počet absolventů v Olomouckém kraji v období od 1. 1.2007 do 31. 12. 2007 byl 895. Nejvyšší počet absolventů byl na Kontaktním pracovišti úřadu práce v Olomouci - 264, v Přerově - 234 a v Prostějově - 145. Absolventů s postižením bylo celkem 14, nejvíce opět v Olomouci - 4, v Prostějově 3, v Přerově 2, úřady práce Kojetín, Lipník nad Bečvou, Mohelnice, Uničov a Šternberk - 1 absolvent s postižením, ostatní úřady 0.

Je patrné, že počty souvisí s velikostí a spádovostí jednotlivých regionů.

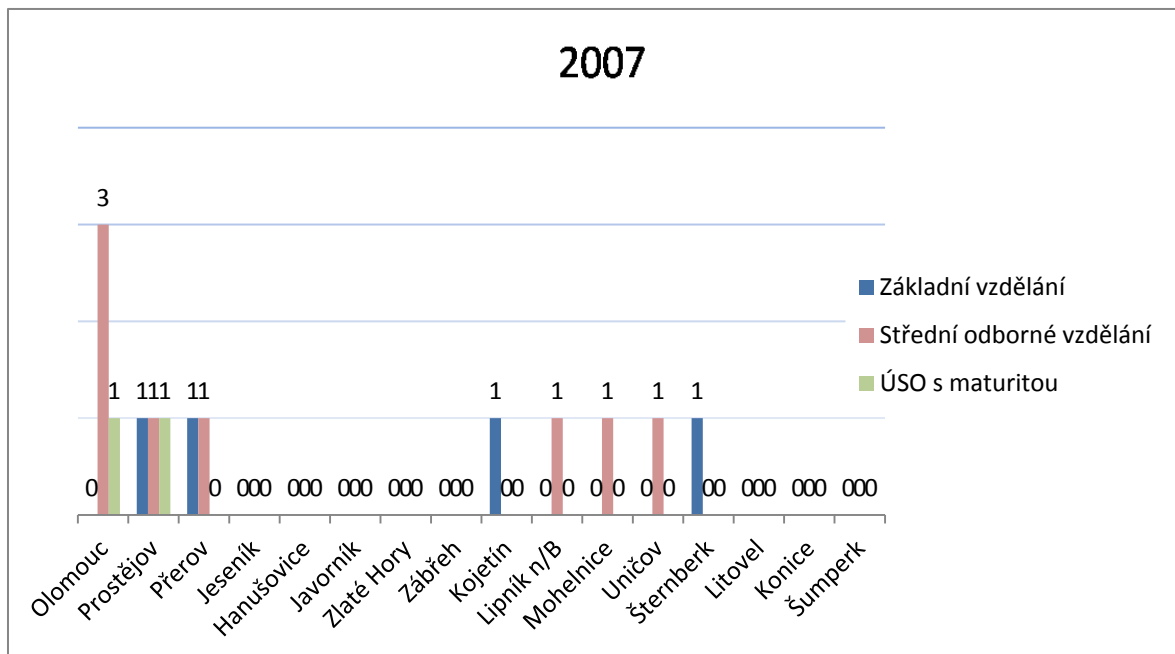
Graf č. 2: Rok 2007 - Absolventi se zdravotním postižením - muži, ženy

Graf č. 2 sleduje, jaký je počet žen, a jaký je počet mužů z celkového počtu absolventů s postižením. V tomto roce bylo zaevidováno 7 žen a 7 mužů.

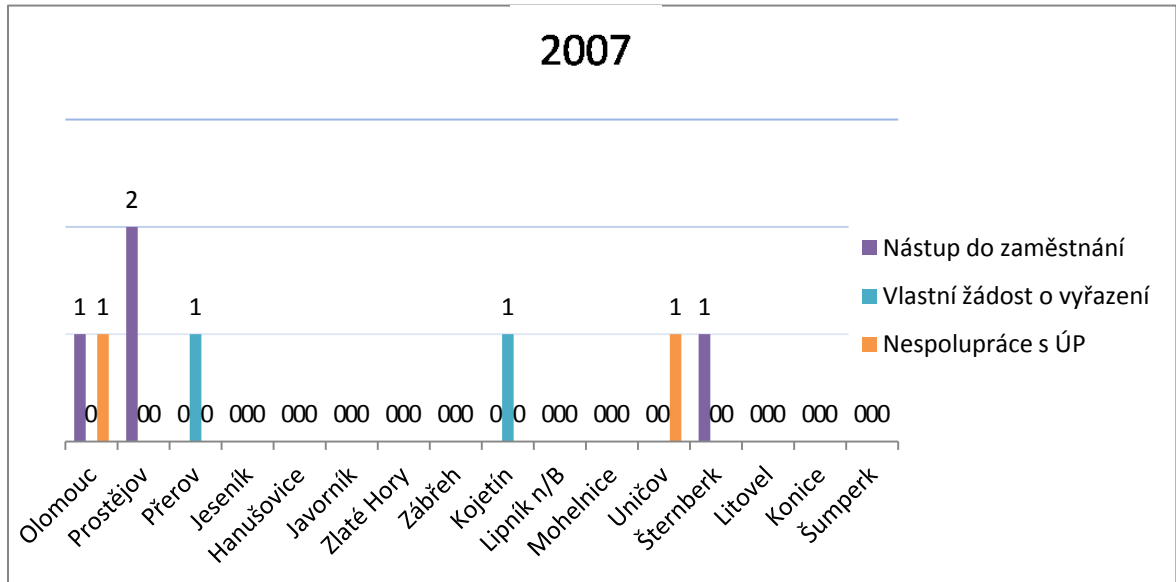
Graf č. 3: Rok 2007 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách

Tři absolventi s postižením byli vzdělávání ve speciálních školách a 11 absolventů bylo integrovaných v běžných školách.

Graf č. 4: Rok 2007 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou

Úplného středního vzdělání s maturitou dosáhli 2 absolventi - úřad práce Olomouc a Prostějov, středního odborného vzdělání dosáhlo 8 absolventů a 4 absolventi ukončili školu se základním vzděláním.

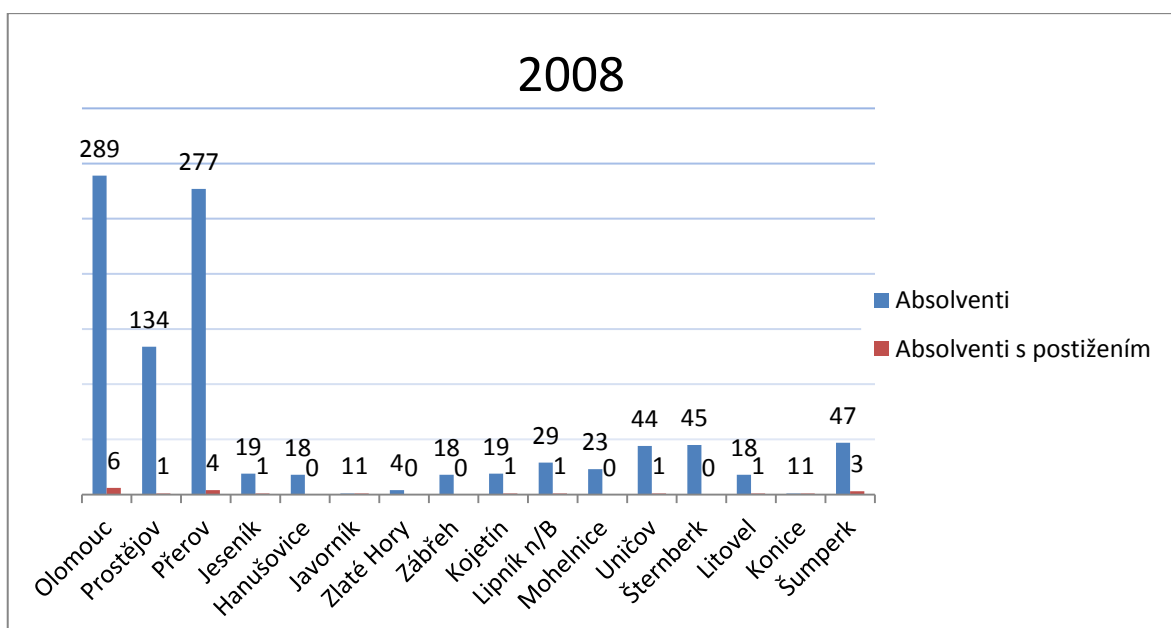
Graf č. 5: Rok 2007 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce

Evidenci na úřadu práce ukončili 4 absolventi nástupem do zaměstnání - 2 v Prostějově, v Olomouci a ve Šternberku 1 absolvent. Dva ukončili evidenci na základě vlastní žádosti o vyřazení a dvě evidence byly ukončeny pro nespokojenost s úřadem práce.

5.2 Rok 2008

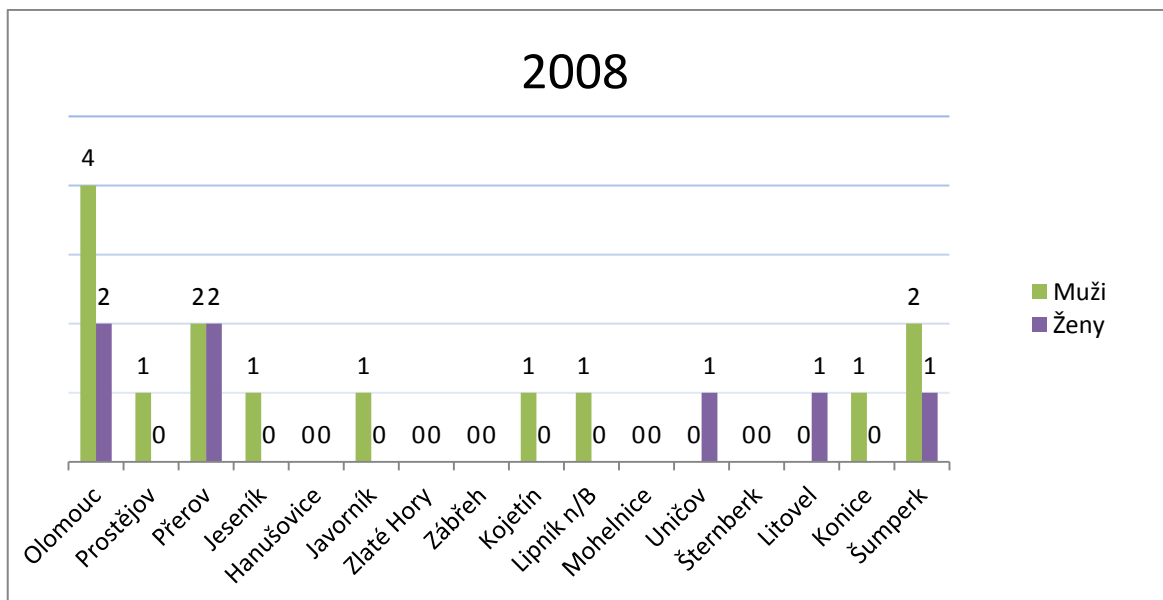
2008	Absolventi	Absolventi s postižením	Muži	Ženy	Speciální škola	Žáci běžné-integrovaní	Základní vzdělání	Střední odborné vzdělání	ÚSO s maturitou	Nástup do zaměstnání	Vlastní žádost o vyřazení	Nespolupráce s ÚP
Olomouc	289	6	4	2	3	3	0	3	3	0	3	0
Prostějov	134	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0
Přerov	277	4	2	2	0	4	0	1	3	0	4	0
Jeseník	19	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Hanušovice	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Javorník	1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0
Zlaté Hory	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zábřeh	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kojetín	19	1	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0
Lipník n/B	29	1	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0
Mohelnice	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uničov	44	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0
Šternberk	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Litovel	18	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1
Konice	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Šumperk	47	3	2	1	0	3	1	0	2	1	0	0
Celkem	986	21	14	7	6	15	2	8	11	4	8	2

Tabulka č. 3: Přehled za rok 2008

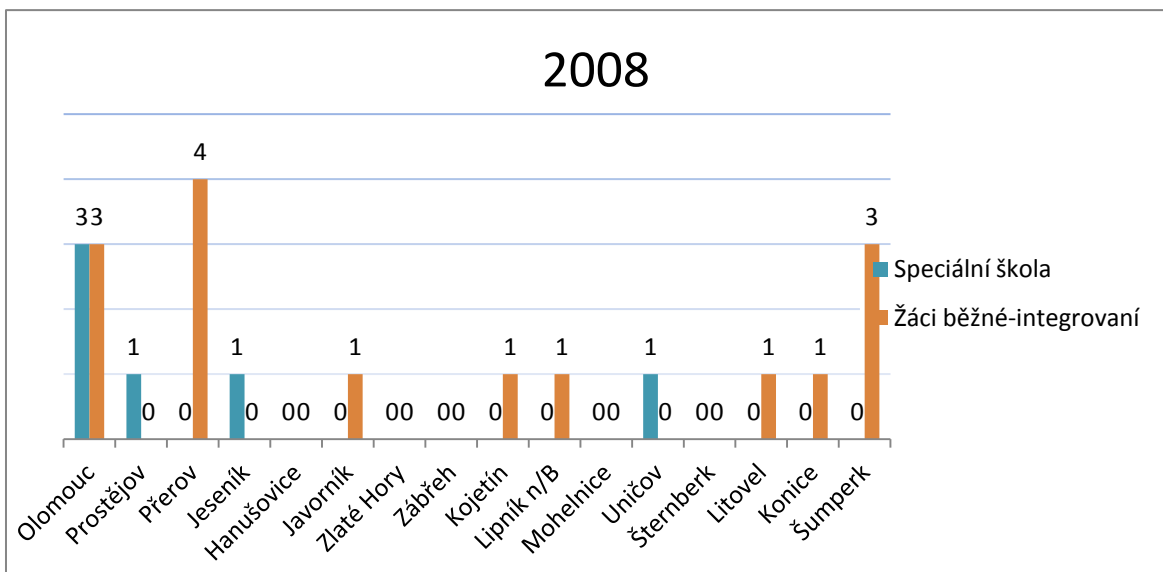
Graf č. 6: Rok 2008 - Absolventi, absolventi se zdravotním postižením

Celkový počet zaevidovaných absolventů v roce 2008 byl 986. V Olomouci - 289, v Přerově - 277, v Prostějově 134. Absolventů s postižením bylo celkem 21, nejvíce opět v Olomouci - 6, v Přerově - 4 a v Šumperku - 3. Naopak žádné absolventy neregistrovaly kontaktní pracoviště úřadu práce v Hanušovicích, ve Zlatých Horách, v Zábřehu, Mohelnici a ve Šternberku.

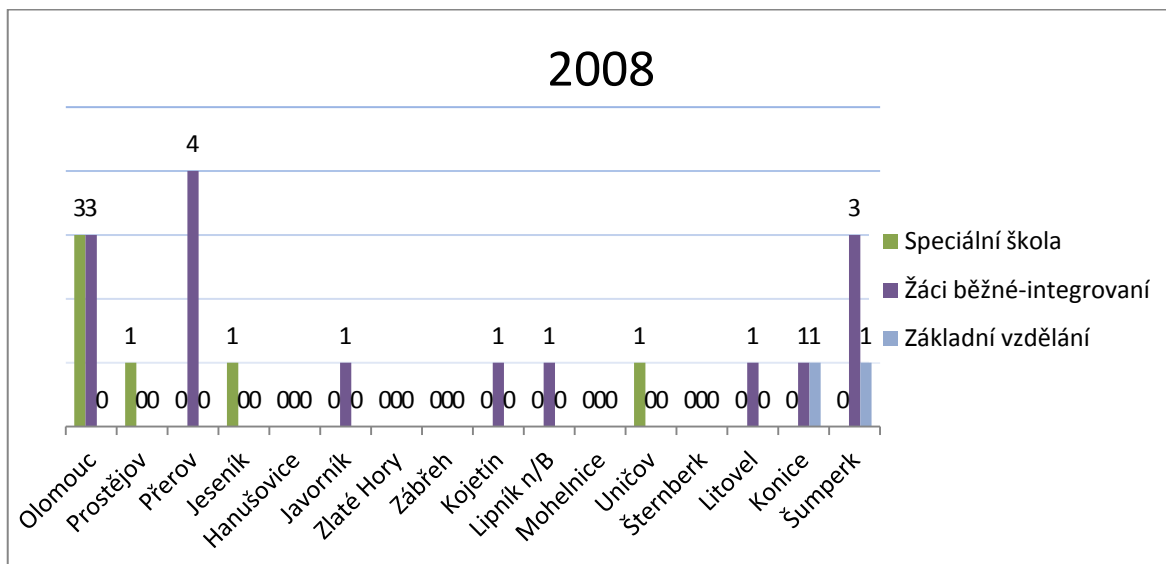
Graf č. 7: Rok 2008 - Absolventi se zdravotním postižením - muži, ženy

V tomto roce bylo z celkového počtu absolventů s postižením více mužů - 14, žen pouze 7. Nejvíce se jich registrovalo v Olomouci, Přerově a Šumperku.

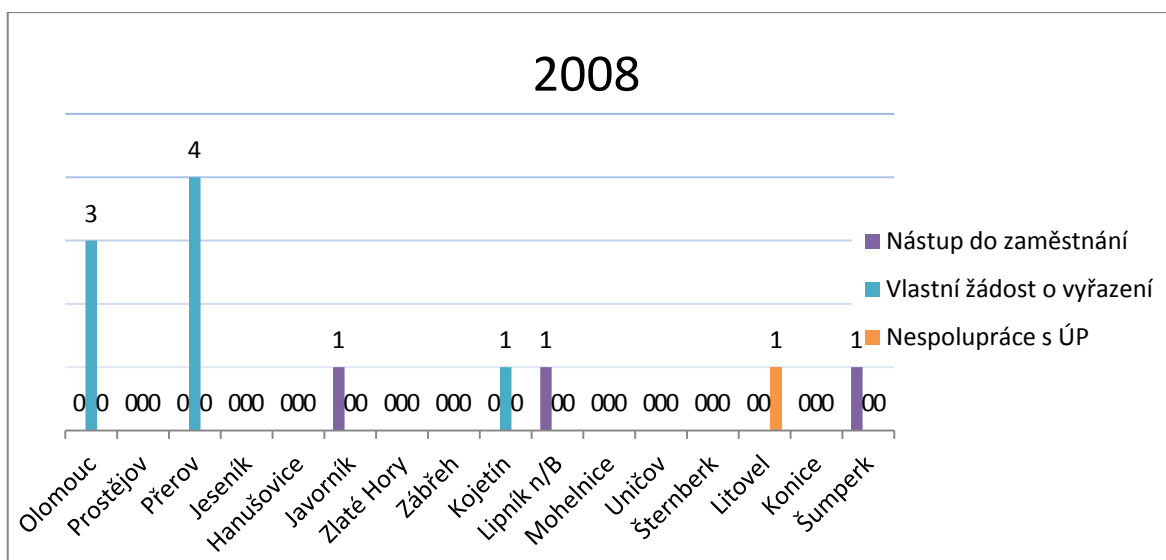
Graf č. 8: Rok 2008 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách

Vzděláváno na speciálních školách bylo v tomto roce 6 absolventů, ostatních - 15 absolventů byli integrováni v běžných školách. Ze speciálních škol byli registrováni 3 absolventi v Olomouci a v Prostějově, Jeseníku a Uničově vždy po 1 absolventovi.

Graf č. 9: Rok 2008 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou

Nejvíce absolventů - 11, dosáhlo středního odborného vzdělání s maturitou, z toho 3 v Olomouci a v Přerově, 2 v Šumperku a vždy 1 absolvent v Prostějově, Lipníku nad Bečvou a Litovli. 8 absolventů dosáhlo středního odborného vzdělání a 2 absolventi základního vzdělání.

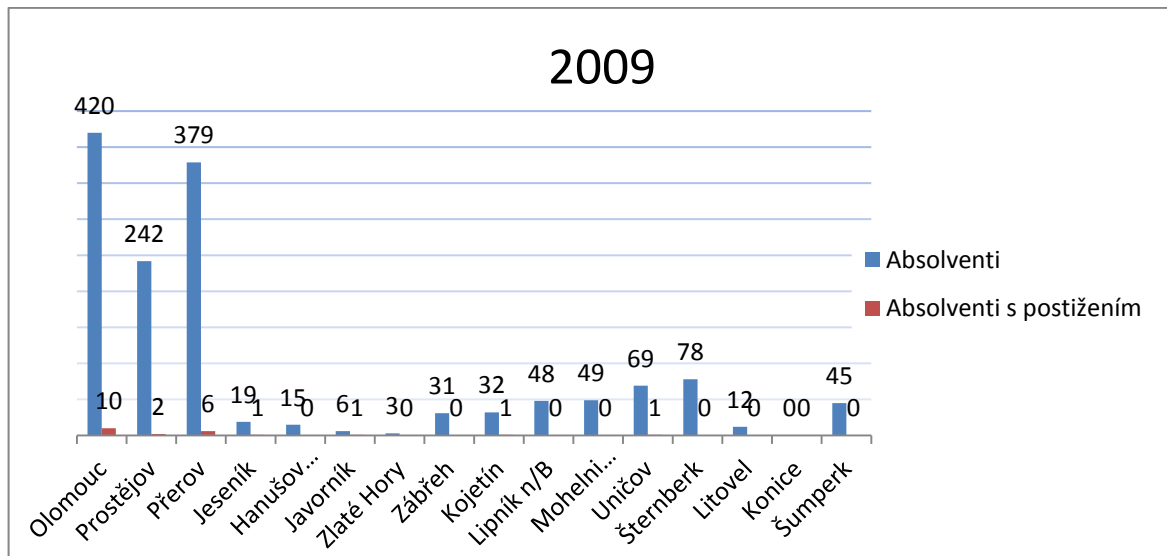
Graf č. 10: Rok 2008 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce

Nástupem do zaměstnání ukončili evidenci 3 absolventi, a to v Javorníku, Lipníku nad Bečvou a v Šumperku, na vlastní žádost 8 absolventů a 1 evidence byla ukončena pro maření spolupráce s úřadem práce, a to v Litovli.

5.3 Rok 2009

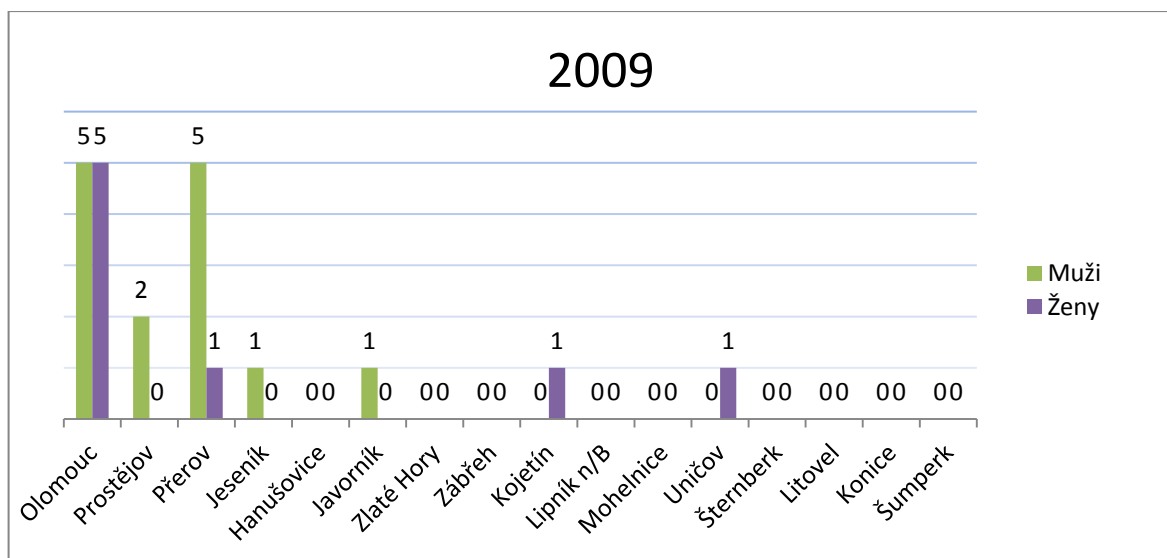
2009	Absolventi	Absolventi s postížením	Muži	Ženy	Speciální škola	Žáci běžné-integrovaní	Základní vzdělání	Střední odborné vzdělání	ÚSO s maturitou	Nástup do zaměstnání	Vlastní žádost o vyřazení	Nespolupráce s ÚP
Olomouc	420	10	5	5	2	8	3	5	2	1	2	1
Prostějov	242	2	2	0	0	2	0	2	0	1	0	1
Přerov	379	6	5	1	0	6	1	3	2	0	0	0
Jeseník	19	1	1	0	1	0	0	1	0	0	1	0
Hanušovice	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Javorník	6	1	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0
Zlaté Hory	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zábřeh	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kojetín	32	1	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0
Lipník n/B	48	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mohelnice	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uničov	69	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0
Šternberk	78	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Litovel	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Konice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Šumperk	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	1448	22	14	8	3	19	6	11	5	3	4	2

Tabulka č. 4: Přehled za rok 2009

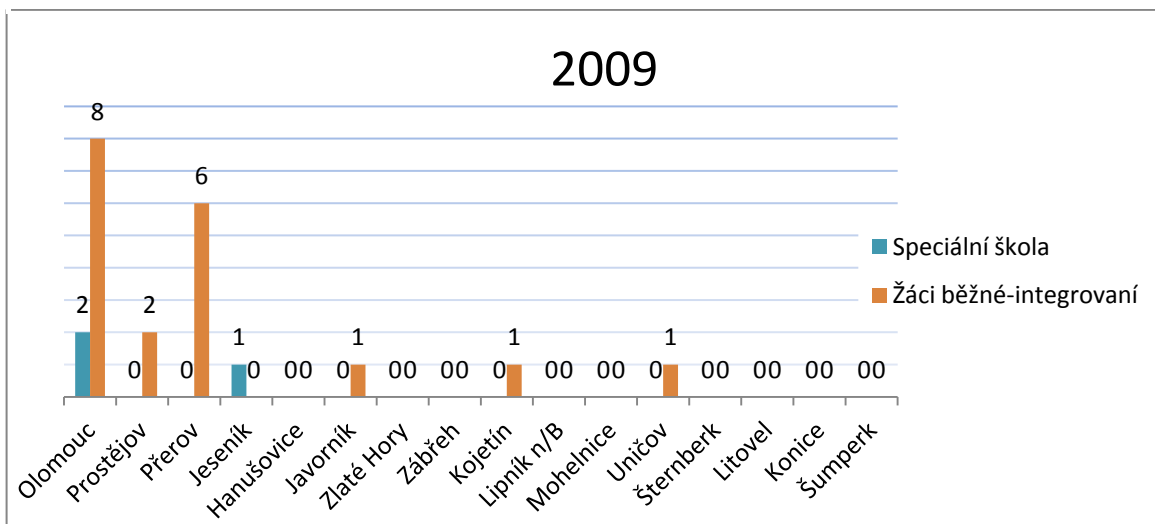
Graf č. 11: Rok 2009 - Absolventi, absolventi se zdravotním postižením

Celkový počet uchazečů - absolventů je 1448. Nejvyšší počty jsou opět v Olomouci 420, v Přerově 379 a v Prostějově 242. Absolventů s postižením je 22.

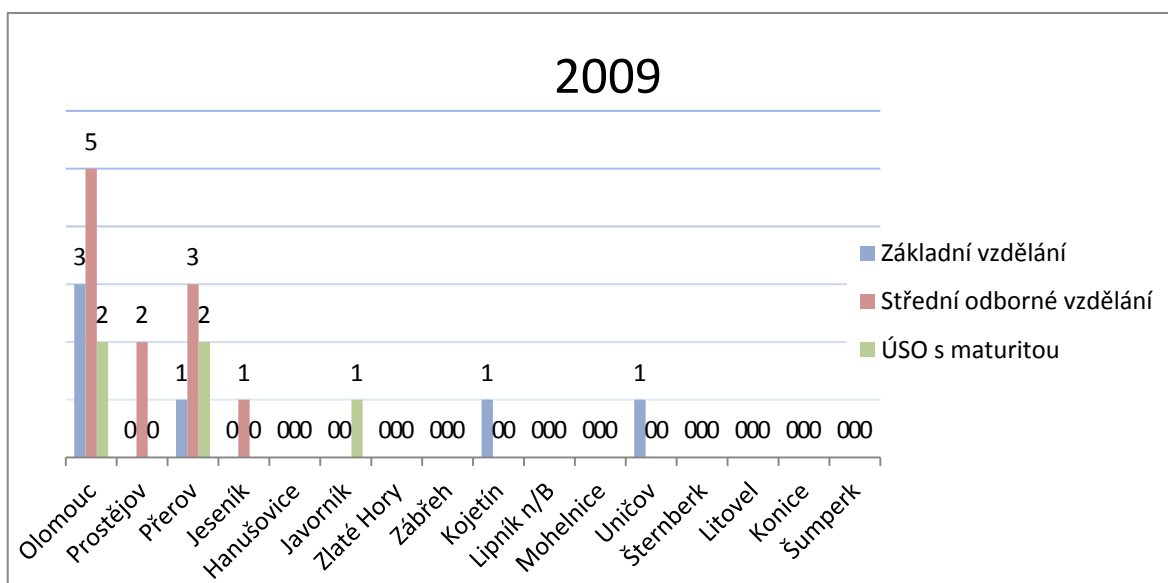
Graf č. 12: Rok 2009 - Absolventi se zdravotním postižením - muži, ženy

Absolventů s postižením bylo 14 mužů a 8 žen. Z toho nejvíce v Olomouci - 5 mužů a 5 žen a v Přerově - 5 mužů a 1 žena.

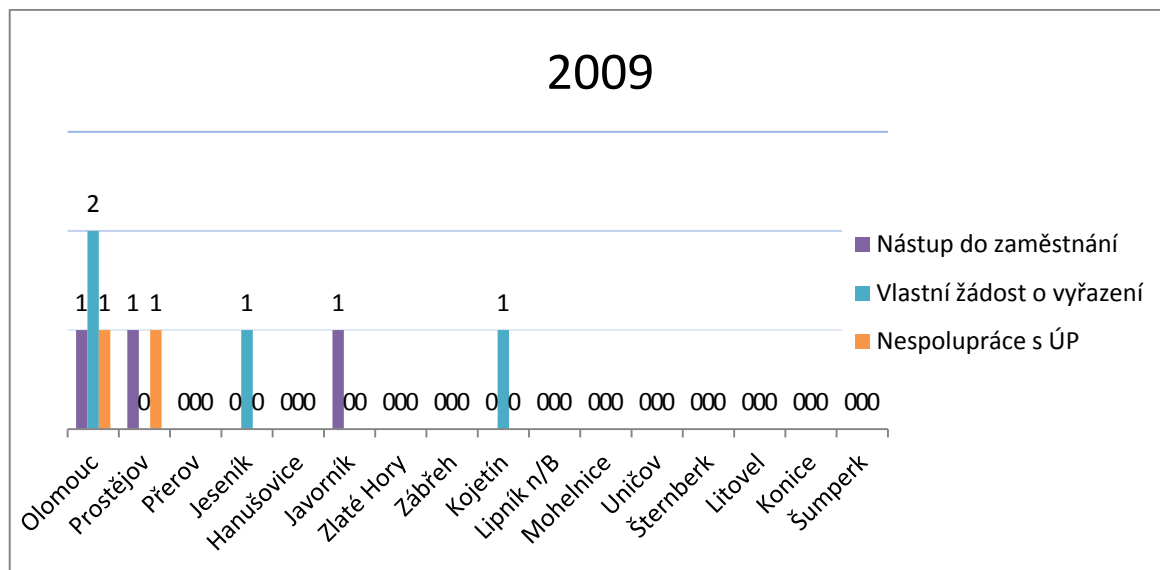
Graf č. 13: Rok 2009 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách

V roce 2009 bylo 19 absolventů integrováno v běžných školách, 3 absolventi absolvovali speciální školu. V Olomouci se registrovalo 8 absolventů, v Přerově 6, v Prostějově 2 absolventi, po 1 absolventovi v Javorníku, Kojetíně a v Uničově. Ze speciálních škol 2 absolventi v Olomouci a 1 v Jeseníku.

Graf č. 14: Rok 2009 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou

Dosažené vzdělání - střední odborné - 11 absolventů, základní vzdělání 6 absolventů a 5 se středním vzděláním s maturitou.

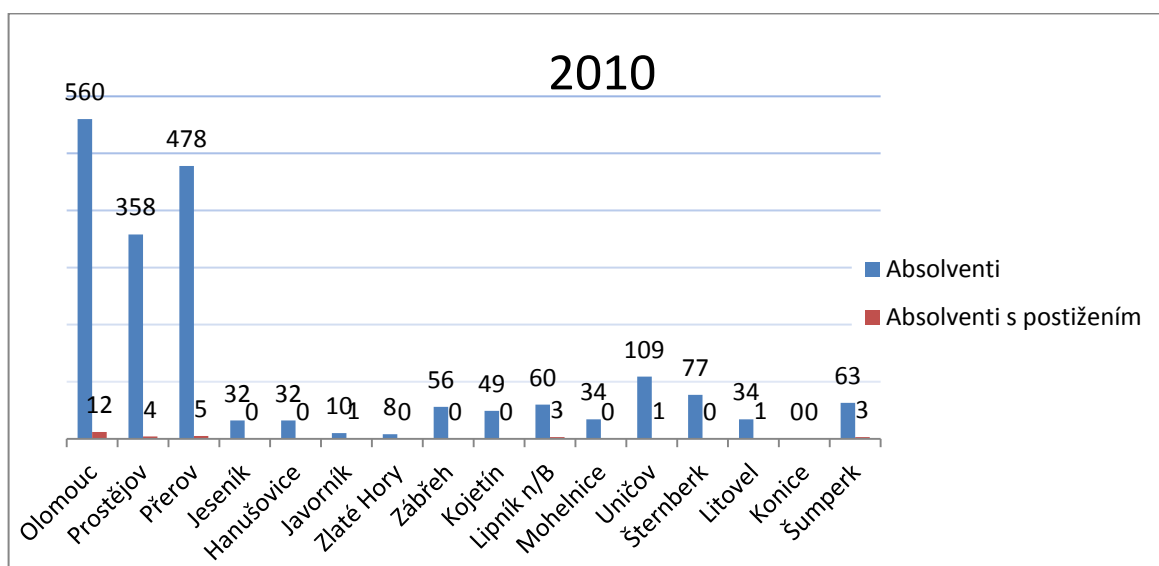
Graf č. 15: - rok 2009 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce

Nejvíce absolventů ukončilo evidenci na úřadu práce na vlastní žádost - 4, 3 absolventi nástupem do zaměstnání a 2 pro maření spolupráce s úřadem práce.

5.4 Rok 2010

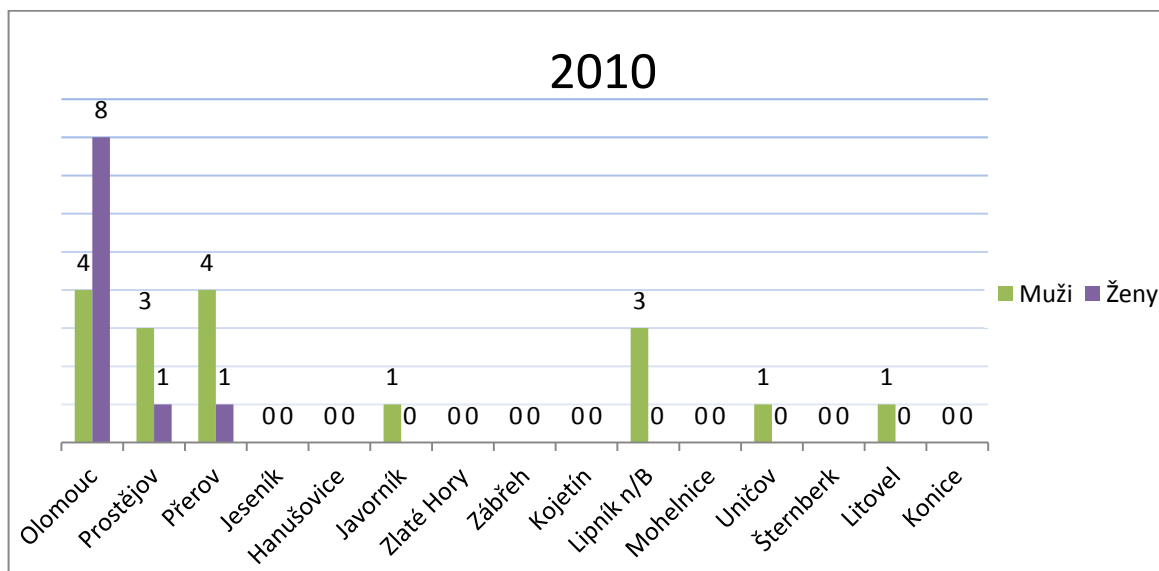
2010	Absolventi	Absolventi s postižením	Muži	Ženy	Speciální škola	Žáci běžné-integrovaní	Základní vzdělání	Střední odborné vzdělání	ÚSO s maturitou	Nástup do zaměstnání	Vlastní žádost o vyřazení	Nespolupráce s ÚP
Olomouc	560	12	4	8	5	7	2	3	7	4	2	1
Prostějov	358	4	3	1	2	2	0	3	1	1	0	1
Přerov	478	5	4	1	0	5	1	1	3	2	1	1
Jeseník	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hanušovice	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Javorník	10	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Zlaté Hory	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zábřeh	56	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kojetín	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lipník n/B	60	3	3	0	0	3	1	1	1	1	1	0
Mohelnice	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uničov	109	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Šternberk	77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Litovel	34	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1
Konice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Šumperk	63	3	2	1	0	3	0	0	3	1	1	0
Celkem	1960	30	19	11	8	22	5	10	15	9	5	4

Tabulka č. 5: Přehled za rok 2010

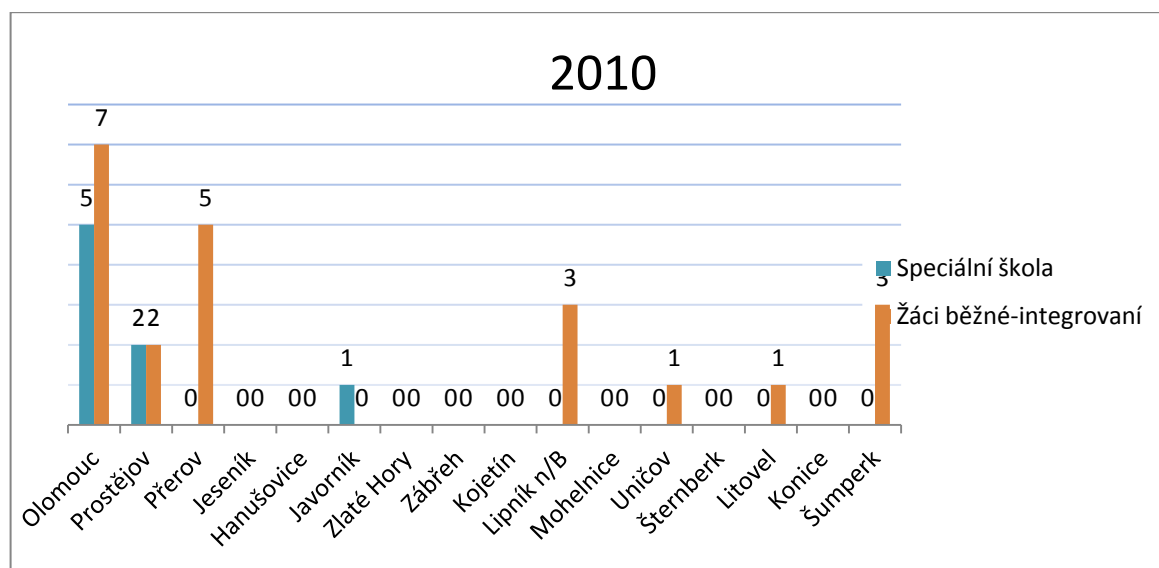
Graf č. 16: Rok 2010 Absolventi, absolventi se zdravotním postižením

Absolventů zaevidovaných v tomto roce bylo celkem 1960, z toho nejvíce v Olomouci 560 absolventů, v Přerově 478 absolventů a v Prostějově 358. Absolventů s postižením bylo celkem 30, z toho 12 na úřadu práce v Olomouci. Tento rok byl počet absolventů se zdravotním postižením nejvyšší za celé sledované období.

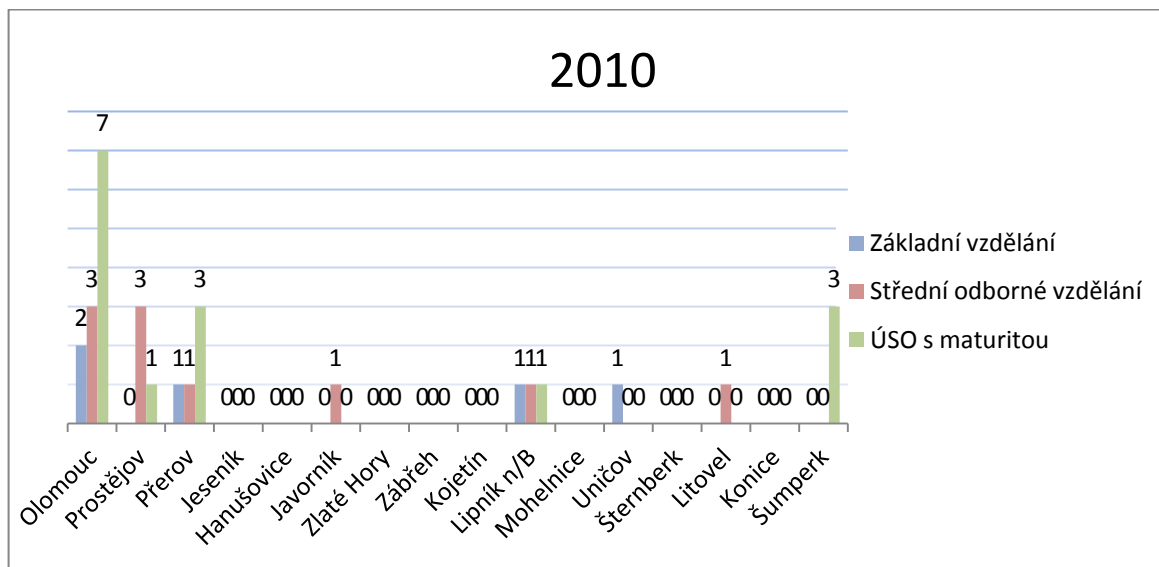
Graf č. 17: Rok 2010 - Absolventi se zdravotním postižením - muži, ženy

Absolventů se zdravotním postižením v tomto roce bylo celkem evidováno 30, z toho 19 mužů a 11 žen.

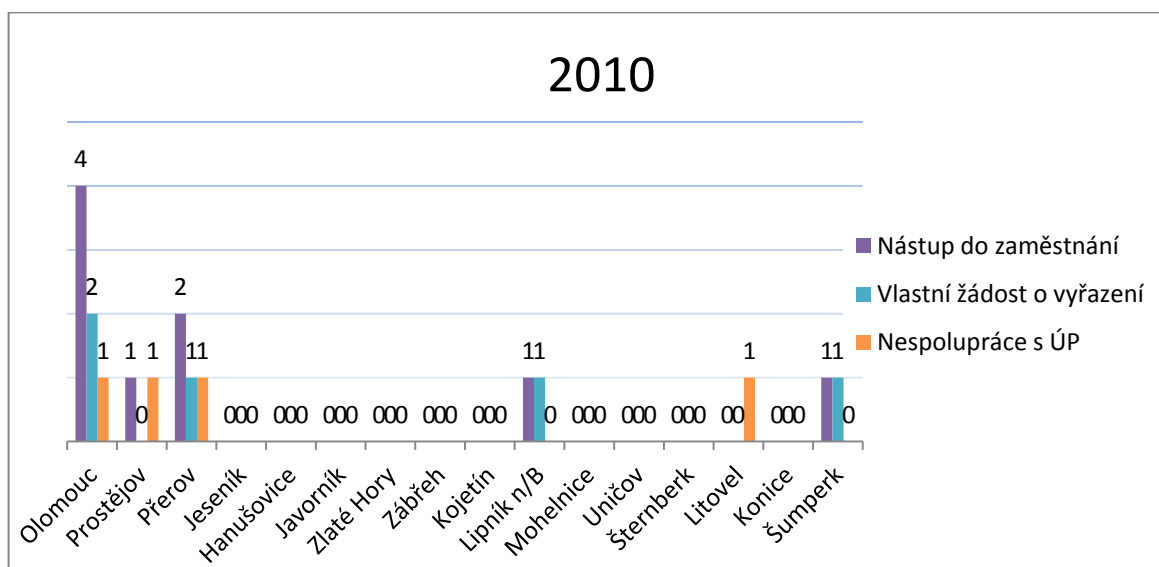
Graf č. 18: Rok 2010 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách

Absolventů integrovaných v běžných školách bylo celkem 22, nejvíce v Olomouci 7, v Přerově 5 a v Lipníku nad Bečvou a v Šumperku 3. Ze speciálních škol 8 absolventů, nejvíce opět v Olomouci 5, v Prostějově 2 a 1 v Javorníku.

Graf č. 19: Rok 2010 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou

V tomto roce dosáhlo středoškolského vzdělání s maturitou celkem 15 absolventů, z toho nejvíce v Olomouci 7, v Přerově a v Šumperku 3 absolventi a 1 absolvent v Prostějově a Lipníku nad Bečvou. Dále má střední odborné vzdělání 10 absolventů, a 5 absolventů ukončilo pouze základní vzdělání.

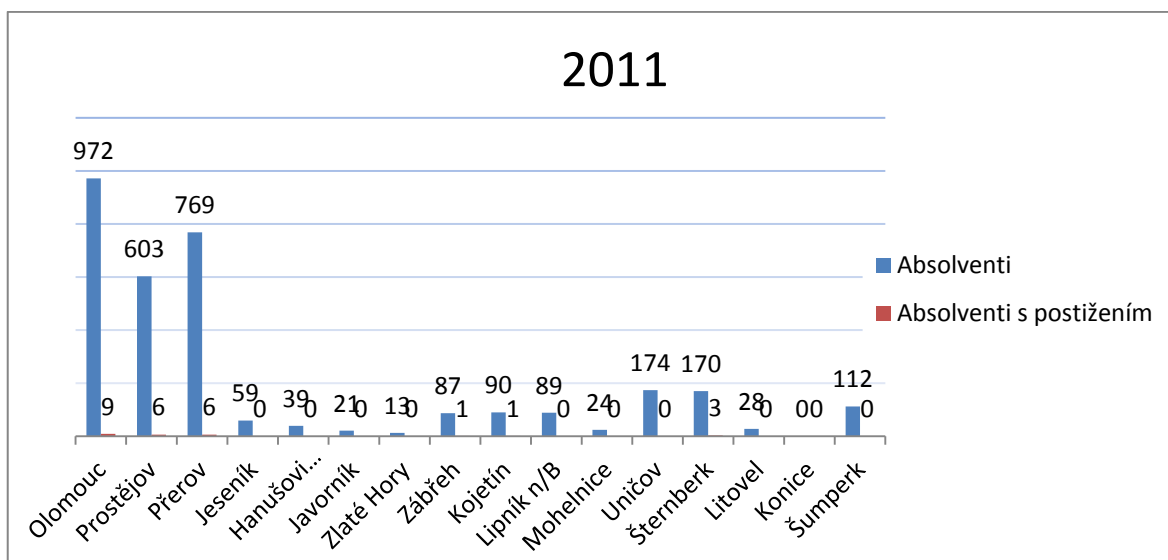
Graf č. 20: Rok 2010 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce

Do zaměstnání nastoupilo v tomto roce 9 absolventů, z toho byl nejvyšší počet v Olomouci 4. Na vlastní žádost ukončilo evidenci 5 absolventů a 4 absolventi byli vyřazeni pro nespolečnost s úřadem práce.

5.5 Rok 2011

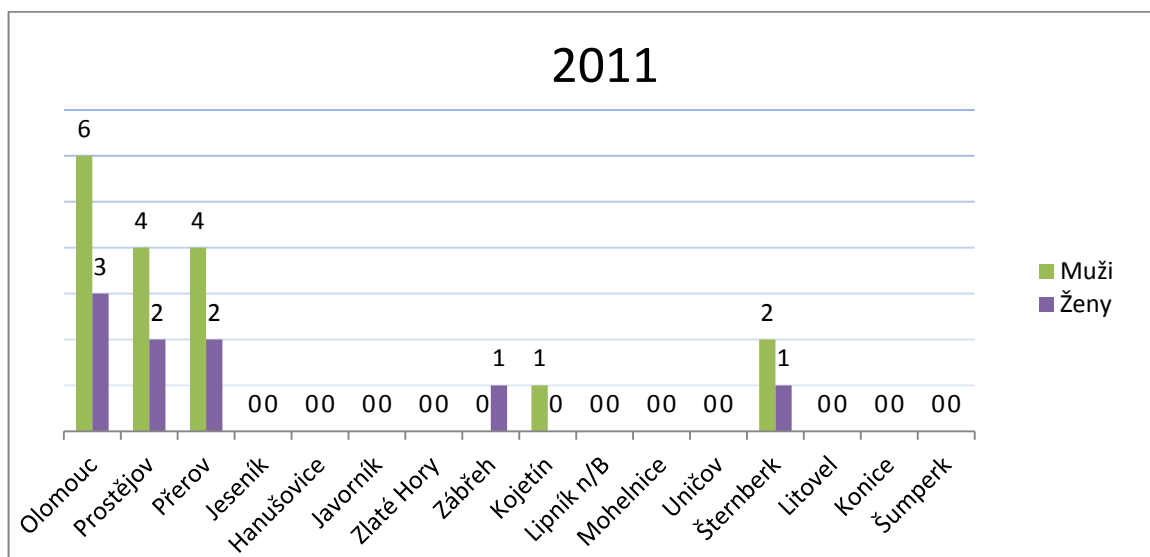
2011	Absolventi	Absolventi s postižením	Muži	Ženy	Speciální škola	Žáci běžné-integrovaní	Základní vzdělání	Střední odborné vzdělání	ÚSO s maturitou	Nástup do zaměstnání	Vlastní žádost o vyřazení	Nespolečnost s ÚP
Olomouc	972	9	6	3	4	5	1	6	2	1	0	0
Prostějov	603	6	4	2	0	6	5	1	0	0	3	0
Přerov	769	6	4	2	1	5	1	1	4	0	1	1
Jeseník	59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hanušovice	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Javorník	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zlaté Hory	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zábřeh	87	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0
Kojetín	90	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1
Lipník n/B	89	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mohelnice	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uničov	174	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Šternberk	170	3	2	1	2	1	1	2	0	1	0	0
Litovel	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Konice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Šumperk	112	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	3250	26	17	9	8	18	8	11	7	2	4	2

Tabulka č. 6: Přehled za rok 2011

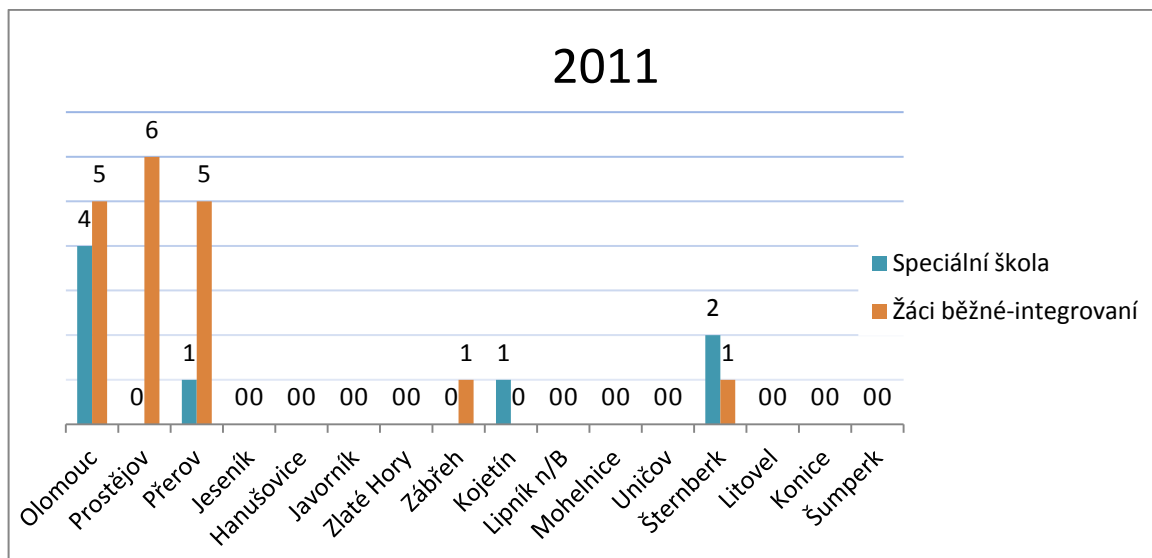
Graf č. 21: Rok 2011- Absolventi, absolventi se zdravotním postižením

V tomto roce bylo zaevidováno nejvíce absolventů za celé sledované období - celkem 3250, nejvíce opět na úřadě práce v Olomouci - 972, dále v Přerově - 769 a v Prostějově - 603, vyšší počet byl i na ostatních úřadech práce. Počet absolventů se zdravotním postižením byl přibližně stejný, jako v minulých letech, celkem 26. Nejvíce v Olomouci 9, v Prostějově i Přerově 6, ve Šternberku 3 a vždy 1 absolvent v Zábřehu a Kojetíně.

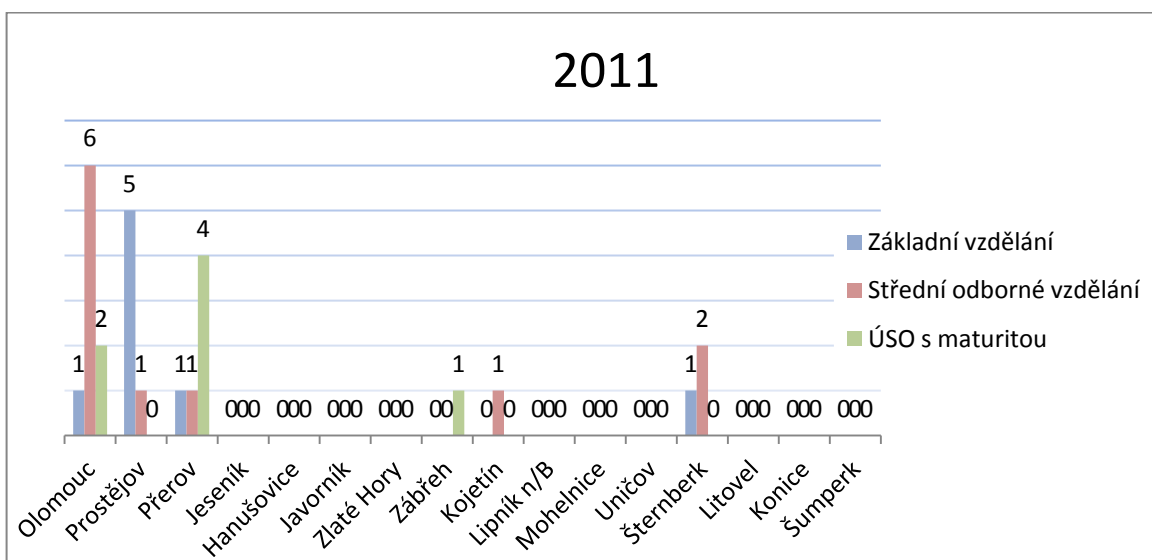
Graf č. 22: Rok 2011 - Absolventi se zdravotním postižením - muži, ženy

Z celkového počtu 26 absolventů se zdravotním postižením v tomto roce bylo 17 mužů a 9 žen.

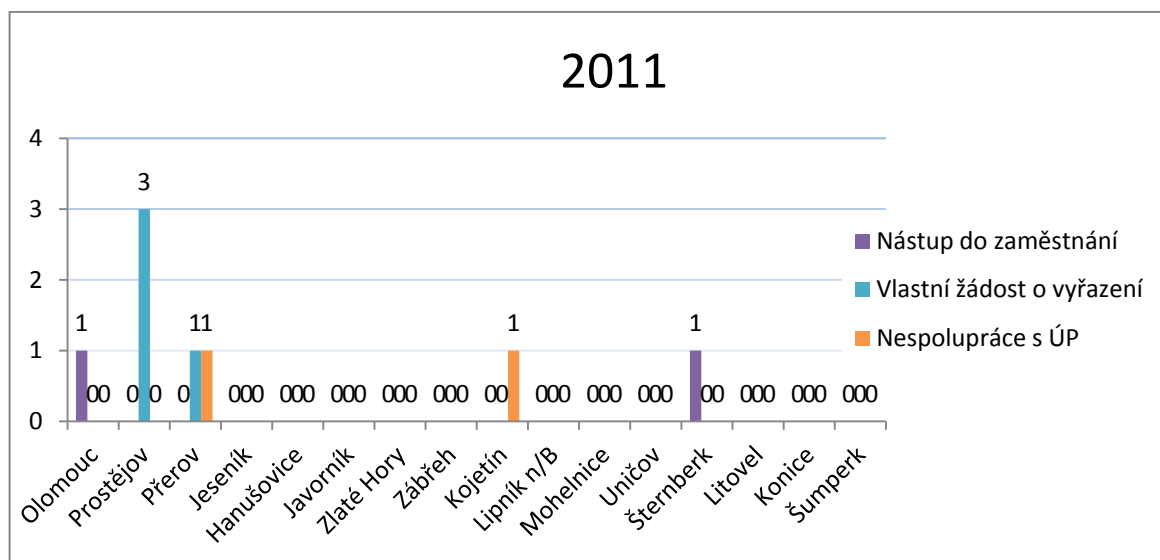
Graf č. 23: Rok 2011 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách

Absolventů zařazených do běžných škol bylo evidováno 18 z toho 6 v Prostějově, 5 v Olomouci a Přerově a 1 absolvent v Zábřehu a ve Šternberku. Celkem 8 absolventů bylo ze speciálních škol - v Olomouci 4, ve Šternberku 2 absolventi a 1 v Přerově a Kojetíně.

Graf č. 24: Rok 2011 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou

V roce 2011 dosáhlo nejvíce absolventů s postižením středního odborného vzdělání, celkem 11, z toho nejvíce v Olomouci 6. Základního vzdělání dosáhlo 8 absolventů a středního vzdělání s maturitou 7, z toho nejvíce v Přerově 4 absolventi.

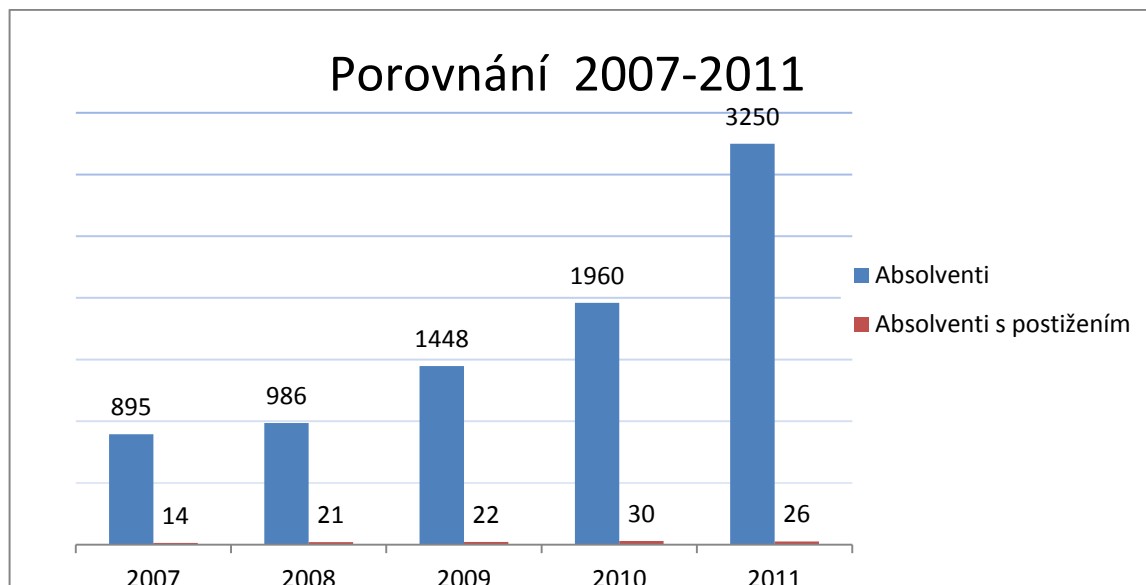
Graf č. 25: Rok 2011 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce

V tomto roce ukončili evidenci 4 absolventi na vlastní žádost, z toho 3 v Prostějově a 1 v Přerově, 2 nástupem do zaměstnání a 2 absolventi byli vyřazení pro maření spolupráce s úřadem práce.

5.6 Celkové porovnání

	Absolventi	Absolventi s postižením	Muži	Ženy	Speciální škola	Integrovaná	Základní vzdělání	Střední odborné vzdělání	ÚSO s maturitou	Nástup do zaměstnání	Vlastní žádost o vyřazení	Nespoupráce s ÚP
2007	895	14	7	7	3	11	4	8	2	4	2	2
2008	986	21	14	7	6	15	2	8	11	4	8	2
2009	1448	22	14	8	3	19	6	11	5	3	4	2
2010	1960	30	19	11	8	22	5	10	15	9	5	4
2011	3250	26	17	9	8	18	8	11	7	2	4	2
Celkem	8538	113	71	42	28	85	25	48	40	22	23	12

Tabulka č. 7: Porovnání roků 2007, 2008, 2009, 2010 a 2011

Graf č. 26: Porovnání roků 2007 až 2011 - Absolventi, absolventi se zdravotním postižením

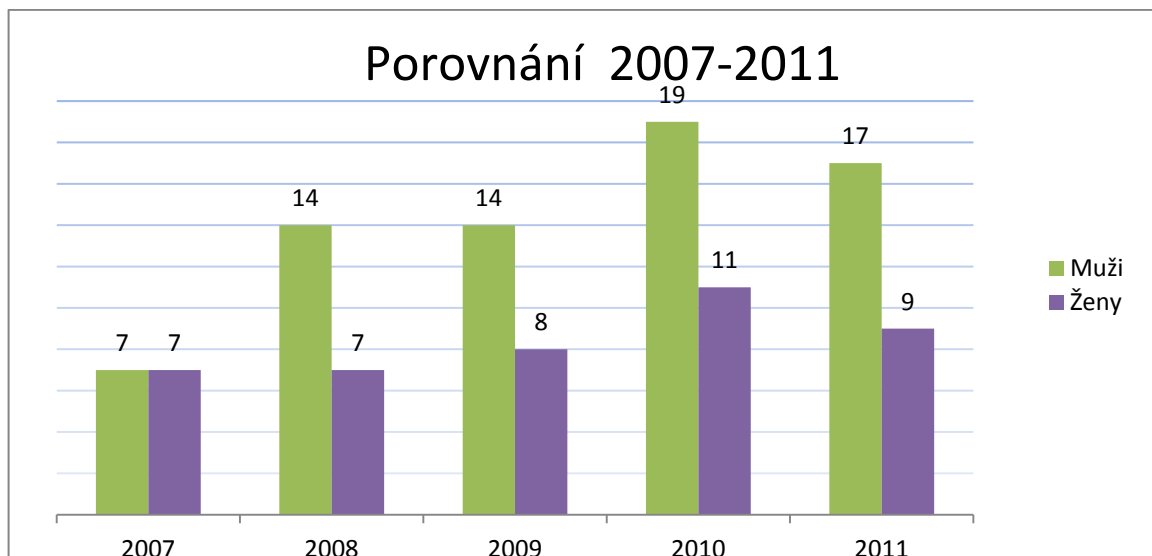
V roce 2007 bylo zaevidováno 895 absolventů a 14 absolventů se zdravotním postižením.

V roce 2008 bylo zaevidováno 986 absolventů a 21 absolventů se zdravotním postižením.

V roce 2009 bylo zaevidováno 1448 absolventů a 22 absolventů se zdravotním postižením.

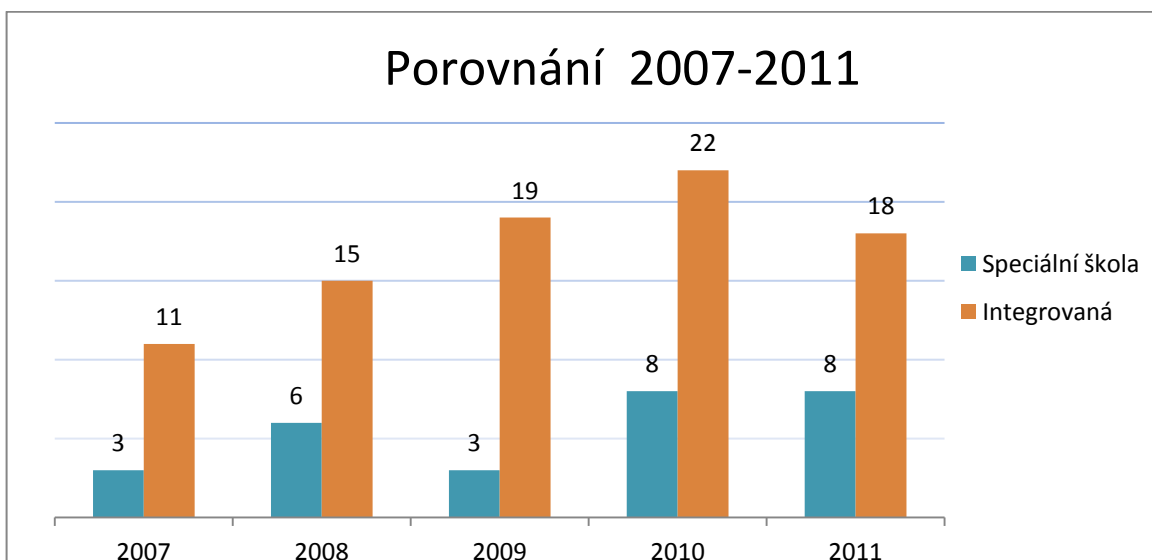
V roce 2010 bylo zaevidováno 1960 absolventů a 30 absolventům se zdravotním postižením.

V roce 2011 bylo zaevidováno 3250 absolventů a 26 se zdravotním se zdravotním postižením.

Graf č. 27: Porovnávání roků 2007 až 2011 - Absolventi se zdravotním postižením- muži, ženy

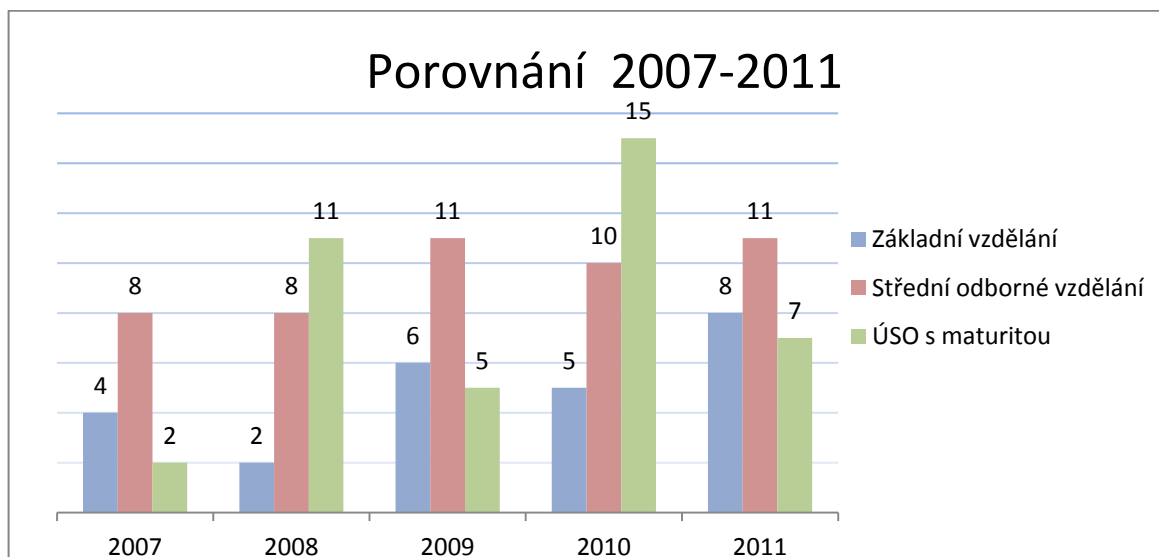
V roce 2007 bylo evidováno celkem 14 absolventů se zdravotním postižením, z toho 7 mužů a 7 žen, v roce 2008 celkem 23, z toho 14 mužů a 7 žen, v roce 2009 celkem 22 absolventů, z toho 14 mužů a 8 žen, v roce 2010 celkem 30, z toho 19 mužů a 11 žen a v roce 2011 se zaevidovalo celkem 26 absolventů, z toho 17 mužů a 9 žen.

Graf č. 28: Porovnávání roků 2007 až 2011 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách

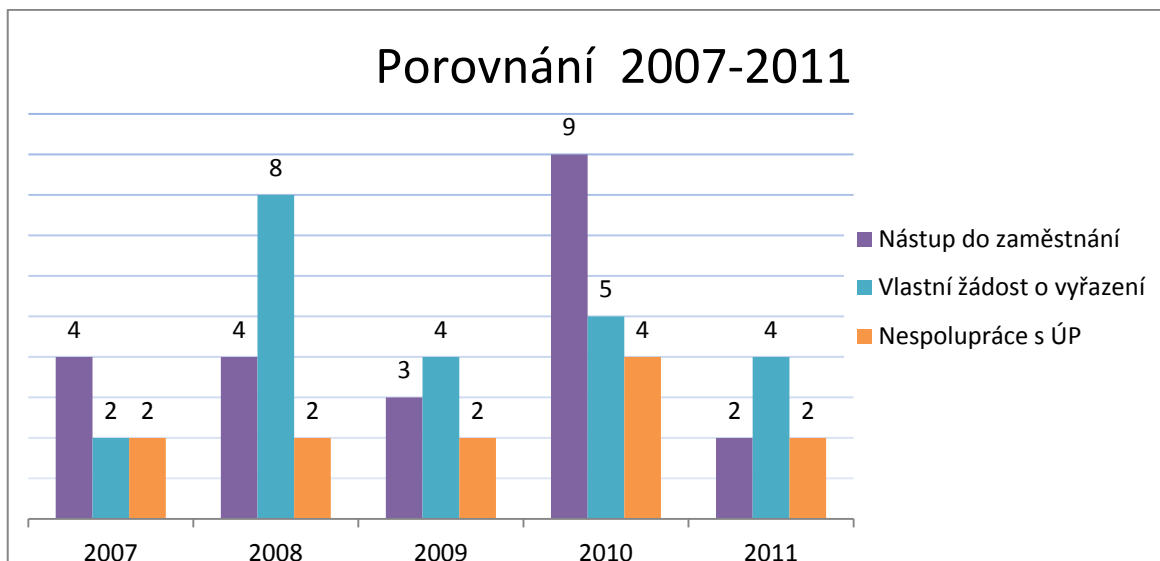
V roce 2007 bylo evidováno celkem 14 absolventů se zdravotním postižením, z toho 3 absolventi ze speciálních škol a 11 absolventů bylo integrováno do běžných škol. V roce 2008 celkem 21, z toho 6 ze speciálních škol a 15 integrovaných, v roce 2009 celkem 22,

z toho 3 ze speciálních škol a 19 integrovaných. V roce 2010 celkem 30, z toho 8 ze speciálních škol a 22 integrovaných a v roce 2011 bylo evidováno celkem 26 absolventů, a z toho 8 ze středních škol a 18 absolventů bylo integrováno v běžných školách.

Graf č. 29: Porovnávání roků 2007 až 2011 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou

V roce 2007 byli evidováni 4 absolventi se základním vzděláním, 8 se středním odborným vzděláním a 2 ÚSO s maturitou. V roce 2008 2 absolventi se základním vzděláním, 8 se středním vzděláním a 11 ÚSO s maturitou, v roce 2009 6 absolventů se základním vzděláním, 11 se středním odborným vzděláním a 5 ÚSO s maturitou. V roce 2009 5 absolventů se základním vzděláním, 10 se středním odborným vzděláním a 15 ÚSO s maturitou a v roce 2011 bylo zaevidováno 8 absolventů se základním vzděláním, 11 se středním odborným vzděláním a 7 ÚSO s maturitou.

Graf č. 30: Porovnání roků 2007 až 2011 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce

V roce 2007 ukončili evidenci 4 absolventi nástupem do zaměstnání, 2 na vlastní žádost o vyřazení a 2 pro nespolepráci s úřadem práce. V roce 2008 4 absolventi nástupem do zaměstnání, 8 absolventů na vlastní žádost a 2 absolventi pro nespolepráci. V roce 2009 3 absolventi nástupem do zaměstnání, 4 absolventi na vlastní žádost a 2 absolventi pro nespolepráci. V roce 2010 9 absolventů nástupem do zaměstnání, 5 absolventů na vlastní žádost a 4 absolventi pro nespolepráci. V roce 2011 2 absolventi nástupem do zaměstnání, 4 absolventů na vlastní žádost a 2 absolventi pro nespolepráci s úřadem práce.

6 SHRUTÍ ÚDAJŮ VÝZKUMNÉ ČÁSTI

Ve výzkumné části práce byly zpracovány údaje z 16 kontaktních pracovišť úřadů práce Olomouckého kraje. Osloveno bylo všech 17 pracovišť, jeden úřad údaje neposkytl. Nebyl tedy do statistik zahrnut.

Význam výzkumné části spočívá v délce sledovaného období. Od 1. 1.2007 do 15. 11. 2011, tedy za pětileté období, jsme získali důležité a zajímavé údaje o počtech zaevidovaných absolventů, absolventů se zdravotním postižením, zda se jedná o muže, či ženy, jakého stupně vzdělání dosáhli a z jakých školských zařízení, jakým způsobem byla evidence na úřadě práce ukončena.

Porovnáním období let 2007 až 2011 můžeme pozorovat dlouhodobý stupňující se nárůst počtu zaevidovaných absolventů. V roce 2007 se zaevidovalo **895** absolventů, v roce 2008 již **986** absolventů, v roce 2009 se zaevidovalo **1448** absolventů, v roce 2010 **1960** absolventů a do 15. 11. 2011 celkem **3250** zaevidovaných absolventů. Lze se domnívat, že tento nárůst souvisí s omezenou nabídkou volných míst na trhu práce pro absolventy bez praxe a s celkovou situací na trhu práce v Olomouckém kraji, kde je jedna z nejvyšších nezaměstnaností v České republice.

Za stejné sledované období byl počet zaevidovaných absolventů se zdravotním postižením nejvyšší v roce 2010, kdy se zaevidovalo 30 absolventů. Naopak nejnižší počet byl v roce 2007, kdy se zaevidovalo pouze 14 absolventů. Z uvedených dat vyplývá, že počty absolventů se zdravotním postižením během pěti sledovaných let zůstávají přibližně stejné.

Patrné jsou také genderové rozdíly ve sledovaném období. Pouze v roce 2007 byl stejný počet mužů a žen. V ostatních letech byl vždy vyšší počet mužů.

Důležitá jsou také získána data z oblasti vzdělání absolventů s postižením. Ve sledovaném období vždy převyšoval počet absolventů, kteří byli integrováni v běžných školách nad počtem absolventů vzdělávaných ve speciálních školách. Nejvyšší rozdíl mezi počtem integrovaných absolventů se zdravotním postižením v běžných školách a počtem absolventů se zdravotním postižením ze speciálních škol byl v roce 2010.

ZÁVĚR

Bakalářská práce je věnována absolventům se zdravotním postižením, přecházejícím ze škol na trh práce. Absolventům se zdravotním postižením je ze strany Úřadu práce České republiky poskytována ochrana, zvýšená péče, a podpora při zprostředkování zaměstnání, nalezení a udržení vhodného zaměstnání na volném či chráněném trhu práce.

V teoretické části jsou vymezeny základní terminologické pojmy a užívané termíny, děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami, speciální vzdělávání a osoby se zdravotním postižením. Tato část dále poskytuje informace o podpoře zaměstnávání osob se zdravotním postižením ze strany státu, specifikuje nástroje aktivní politiky zaměstnanosti pro osoby se zdravotním postižením dle zákona č. 435/2006 Sb., o zaměstnanosti. Práce také popisuje změny, týkající se oblasti práce a zaměstnanosti či péče a zabezpečení osob se zdravotním postižením na základě tzv. „Sociální reformy“.

Praktická část byla vypracována na základě podkladů získaných ze statistických údajů úřadů práce v Olomouckém kraji. Oslovena byla všechna kontaktní pracoviště krajské pobočky Úřadu práce České republiky v Olomouci, mezi které patří kontaktní pracoviště Olomouc, Přerov, Prostějov, Jeseník, Hanušovice, Javorník, Zlaté Hory, Zábřeh, Kojetín, Lipník nad Bečvou, Mohelnice, Uničov, Šternberk, Litovel, Konice, Šumperk a Hranice na Moravě. K žádosti o získání požadovaných údajů byl přiložen metodický pokyn, aby byl dodržen vždy stejný postup při vyplňování potřebných dat. Požadováno bylo zpracování dat za období od 1. 1. 2007 do 15. 11. 2011. Z těchto dat byly sestaveny tabulky za každý sledovaný rok a ze kterých byly následně vytvořeny jednotlivé grafy. Tyto grafy porovnávaly celkové počty absolventů, počty absolventů se zdravotním postižením, zastoupení mužů a žen, počty absolventů integrovaných v běžných školách a absolventů ze speciálních škol. Dále grafy srovnávaly stupeň dokončeného vzdělání absolventů se zdravotním postižením a způsob ukončení evidence na úřadech práce.

Zpracovaná data ukazují na neustále se zvyšující počty evidovaných absolventů za posledních pět let, naopak počty absolventů se zdravotním postižením zůstávají za sledované období přibližně stejné.

Ze získaných dat byly zjištěny počty absolventů se zdravotním postižením, kteří ukončili vzdělání v běžných školách, a absolventi, kteří se vzdělávali ve speciálních školách. Po celé sledované období je vždy vyšší počet absolventů, kteří byli integrováni do běžných škol.

Získaná data v takto dlouhém období ještě nebyla sledována a vyhodnocována. Co se týká absolventů, kteří ukončili vzdělání a vstupují poprvé na trh práce, byly zpracovány údaje pouze z databáze kontaktních pracovišť krajské pobočky Úřadu práce České republiky v Olomouci, tedy absolventů, kteří se evidovali jako uchazeči o zaměstnání. V případě získání dat všech absolventů, ze všech typů škol, kteří v daném roce ukončili vzdělání, by byla možnost porovnávat úspěšnost daného typu vzdělání a výsledky by byly lépe zobecnitelné na celou populaci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BUCHTOVÁ, B. a kol. *Nezaměstnanost. Psychologický, ekonomický a sociální problém*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-9006-8.
- [2] KOMENDOVÁ, J. *Pracovní podmínky osob se zdravotním postižením*. Ostrava: KEY Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-022-4.
- [3] KREJČÍŘOVÁ, O. a kol. *Problematika zaměstnávání občanů se zdravotním postižením*. Praha: Rytmus, 2005. ISBN 80-903598-1-7.
- [4] LECHTA, V. (ed) *Základy inkluzivní pedagogiky. Dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-679-7.
- [5] MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 978-80-7367-368-0.
- [6] MICHALÍK, J., VALENTA, M. *Speciální pedagogika 7*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1215-2.
- [7] *Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2012-2014*. Úřad vlády České republiky. Praha 2010, ISBN 978-80-7440-024-7.
- [8] NOVOSAD, L. *Poradenství pro osoby se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-509-7.
- [9] NOVOSAD, L. *Východiska a principy poskytování odborného sociálního poradenství osobám se zdravotním postižením*. Praha: Asociace poraden pro zdravotně postižené, 2006. ISBN 80-7367-174-3.
- [10] OPATŘILOVÁ, D., ZÁMEČNÍKOVÁ, D. *Předprofesní a profesní příprava zdravotně postižených*. Brno: MU, 2005. ISBN 80-210-3718-0.
- [11] PROCHÁZKOVÁ, L. *Podpora osob se zdravotním postižením při integraci na trh práce*. Brno: MSD, 2009. ISBN 978-80-7392-094-4.
- [12] RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. a kol. *Speciální pedagogika*. 4. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1475-9.
- [13] VAŠEK, Š. *Základy speciální pedagogiky*. In *Základy inkluzivní pedagogiky. Dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-679-7.
- [14] DOLEŽEL, R., VÍTKOVÁ, M. *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315143-0.
- [15] Sociální reforma (poslední revize 1. 1. 2012), dostupné z URL:<http://socialnireforma.mpsv.cz/cs7>
- [16] Sociální poradce (poslední revize 23. 2. 2012) dostupné z URL:<http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/277>

SEZNAM POUŽITÝCH ZÁKONŮ A VYHLÁŠEK

1. Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon
2. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících
3. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
4. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
6. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.
7. Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádí zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
8. Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.
9. Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DONEZ	Docházka nezaměstnaných
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
SÚPM	Společensky účelová pracovní místa
TP	Těžce postižený
ÚP	Úřad práce
ZTP	Zvlášť těžce postižený
ZTP/P	Zvlášť těžce postižený s průvodcem

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf č. 1:</i> Rok 2007 - Absolventi, absolventi se zdravotním postižením.....	46
<i>Graf č. 2:</i> Rok 2007 - Absolventi se zdravotním postižením - muži, ženy	46
<i>Graf č.3:</i> Rok 2007 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách.....	47
<i>Graf č.4:</i> Rok 2007 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou	47
<i>Graf č. 5:</i> Rok 2007 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce	48
<i>Graf č. 6:</i> Rok 2008 - Absolventi, absolventi se zdravotním postižením.....	49
<i>Graf č. 7:</i> Rok 2008 - Absolventi se zdravotním postižením - muži, ženy	50
<i>Graf č.8:</i> Rok 2008 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách.....	50
<i>Graf č.9:</i> Rok 2008 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou	51
<i>Graf č.10:</i> Rok 2008 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce	51
<i>Graf č.11:</i> Rok 2009 - Absolventi, absolventi se zdravotním postižením.....	53
<i>Graf č.12:</i> Rok 2009 - Absolventi se zdravotním postižením - muži, ženy	53
<i>Graf č.13:</i> Rok 2009 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách.....	54
<i>Graf č.14:</i> Rok 2009 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou	54
<i>Graf č.15:</i> - rok 2009 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce	55
<i>Graf č.16:</i> Rok 2010 Absolventi, absolventi se zdravotním postižením	56
<i>Graf č.17:</i> Rok 2010 - Absolventi se zdravotním postižením - muži, ženy	57
<i>Graf č.18:</i> Rok 2010 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách.....	57
<i>Graf č.19:</i> Rok 2010 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou	58
<i>Graf č.20:</i> Rok 2010 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce	58

<i>Graf č. 21:</i> Rok 2011- Absolventi, absolventi se zdravotním postižením	60
<i>Graf č. 22:</i> Rok 2011 - Absolventi se zdravotním postižením - muži, ženy	60
<i>Graf č.23:</i> Rok 2011 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách.....	61
<i>Graf č.24:</i> Rok 2011 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou	61
<i>Graf č.25:</i> Rok 2011 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce	62
<i>Graf č.26:</i> Porovnání roků 2007 až 2011 - Absolventi, absolventi se zdravotním postižením	63
<i>Graf č.27:</i> Porovnávání roků 2007 až 2011 - Absolventi se zdravotním postižením- muži, ženy	64
<i>Graf č.28:</i> Porovnávání roků 2007 až 2011 - Absolventi se zdravotním postižením ze speciálních škol, absolventi integrovaní v běžných školách.....	64
<i>Graf č.29:</i> Porovnávání roků 2007 až 2011 - Stupeň dosaženého vzdělání - základní, střední odborné, úplné střední odborné s maturitou	65
<i>Graf č.30:</i> Porovnání roků 2007 až 2011 - Způsob ukončení evidence na úřadu práce - na vlastní žádost, nástupem do zaměstnání, mařením spolupráce s úřadem práce	66

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Stupeň závislosti	37
Tabulka č. 2: Přehled za rok 2007	45
Tabulka č. 3: Přehled za rok 2008	49
Tabulka č. 4: Přehled za rok 2009	52
Tabulka č. 5: Přehled za rok 2010	56
Tabulka č. 6: Přehled za rok 2011	59
Tabulka č. 7: Porovnání roků 2007, 2008, 2009, 2010 a 2011	62

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1

Dopis zasláný kontaktním pracovištěm Olomouckého kraje

Příloha č. 2

Metodický postup pro vyplnění tabulek

Příloha č. 3 na datovém nosiči CD

PŘÍLOHA P I: DOPIS ZASLANÝ KONTAKTNÍM PRACOVIŠTÍM OLOMOUCKÉHO KRAJE

V Olomouci dne 21. 11. 2011

Vážený pane/paní vedoucí,

v rámci našeho studia na Ústavu speciálně pedagogických studií Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci spolupracujeme s tamními odborníky na řešení celostátního projektu Grantové agentury ČR mapujícího vzdělanostní podmínky žáků se zdravotním postižením a návaznou úspěšnost při přechodu do zaměstnání.

V tomto projektu se pod vedením doc. Mgr. PaedDr. Jana Michalíka, Ph.D. snažíme postihnout úspěšnost absolventů škol dříve označovaných jako tzv. speciálních a naopak absolventů se zdravotním postižením z běžných škol při jejich přechodu na trh práce. Jedná se o úkol, který je podstatným příspěvkem do diskuse o vzdělávacím modelu této skupiny žáků. A nezanedbatelný přínos může mít (bude-li možno takovou metodiku vytvořit) i pro činnost jednotlivých úřadů práce.

V této souvislosti se na Vás obracíme se zdvořilou žádostí o poskytnutí údajů z registru vašeho úřadu práce. Tyto informace budou zpracovány pro účely zmíněného grantového projektu. Přikládáme podrobný postup, aby Vás práce příliš časově nezatížila, jedná se o několik minut.

Využily jsme zkušeností našeho působení na Úřadu práce ČR - odbor Poradenství pro zprostředkování. V příloze zasíláme metodiku vyplnění, na základě již ověřené metodiky vycházející z využívání programu OK práce. Jedná se o zpracování údajů od roku 2007 do roku 2011. Výstupem bude tedy 5 seznamů uchazečů o zaměstnání - absolventů se zdravotním postižením za roky 2007, 2008, 2009, 2010 a 2011. Tyto seznamy budou pro nás podkladem k dalšímu zpracování.

Jedná se o údaje respektující ustanovení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Předem Vám velmi děkujeme za spolupráci při poskytnutí a zpracování údajů. Prosíme Vás o jejich zaslání do 30. 11. 2011 na uvedený e-mail. V případě jakýkoliv dotazů ke způsobu zpracování (viz dále příloha) nás prosím kontaktujte:

Marie Navrátilová - tel. 950 141 427, marie.navratilova@ol.mpsv.cz

Ludmila Matoušková - tel. 950 141 451, ludmila.matouskova@ol.mpsv.cz

S poděkováním a přáním všeho dobrého

Marie Navrátilová a Ludmila Matoušková

PŘÍLOHA P II: METODICKÝ POSTUP PRO VYPLNĚNÍ TABULEK

1. Tabulka **ZÁKLADNÍ** - označte podmínky:

Pohlaví: **muži** i **ženy**

Stupeň vzdělání: **N Vyšší odborné**, dále **i nižší**

Rozšíření podmínek: zaznačte všechna políčka mimo - i pro cizí pracoviště

Komplexní a uložené dotazy na občany v evidenci

Jméno dotazu: []

Základní | **Evidence** | Pro PvN | Platby | Zaměstnání | IAP | ESF | Seznamy | Kontakty | Ostatní | DONEZ | Třídění

Základní údaje občana

Rodné číslo: [] RČ nepřiděleno
Identif. KRK: [] bez identif. KRK
Rok narození: [] Měsíc: [] Den: []
Příjmení: []
Jméno: [] všechna příjm.
Rod. příjmení: []
Druhé příjmení: []
Titul: [] Titul za: []
Pohlaví: muži ženy
Věk (let): Od: [] Do: [] vč. měs. a dne

Adresa občana

Okres: []
Obec: []
Region: []
Oblast: []
 Trvalý pobyt mimo okres ÚP

Další údaje občana

Stupeň dosaž. vzdělání: N Vyšší odborné i nižší rovnou i vyšší
Zdravot. stav: []
Rodinný stav: [] Žádost o prac. rehab.
Stát. přísluš.: [] Zadan e-mail
Směnnost: [] Zadan SMS kontakt
Prac. úvazek: [] Nedoručená SMS
 Doručená SMS

Evidenční skupina

Evid. skupina: []
Evid. skupiny z pracoviště: []

Rozšíření podmínek

i evidenční skupiny pro prohlášení
 včetně vyřazených (červeně)
 i pro cizí pracoviště
 včetně slovenských evid. skup.
 včetně uchazečů z EHP
 včetně blokovaných jen ručně odblokování

Pro evidence

pouze poslední evidenci
 pro všechny evidence

Rozdílná data v KRK

Závažnost je: []

Státní příslušnost občana.

2. Tabulka **EVIDENCE**

Začátek evidence: zadejte příslušný rok, např. od **1. 1. 2008** do **31. 12. 2008**

V případě roku 2011 zadejte do **15. 11. 2011**

Komplexní a uložené dotazy na občany v evidenci

Jméno dotazu: []

Základní | **Evidence** | Pro PvN | Platby | Zaměstnání | IAP | ESF | Seznamy | Kontakty | Ostatní | DONEZ | Třídění

Datumy

Začátek evidence: Od: [1.1.2008] Do: [31.12.2008]
Konec evidence: Od: [] Do: []
Žádost o zprostř. zaměstnání: Od: [] Do: []
Žádost o PvN: Od: [] Do: []
Skutečné datum založení evidence: Od: [] Do: []
Rozhodování: Od: [] Do: []
Zapsání konce evidence: Od: [] Do: []
Žádost o prac. reh: Od: [] Do: []

Druh evidence

uchazeč o zaměstnání
 zájemce o zaměstnání
 evidence OZP
 uchazeč z jiného úřadu
 uchazeč má modrou kartu

Absence souhlasů

není souhlas se zprac. osobních údajů
 není souhlas s poskyt. RČ České pošty
 dal souhlas se zveřejněním os. údajů
 odmítl souhlas se zveřejněním os. údajů
 souhlas se zveřej. os. údajů nezadán

Stěhování

odstěhování (v rámci okresu)
 odstěhování (mimo okres)
 přistěhování

Délka evidence (ve dnech)

Od: [] Do: []
Živí uchazeči ke dni: []

Důvod zájmu

Důvod zájmu o zprostředkování zaměstnání: [] Způsob výplaty v evidenci: []

Ukončení evidence

Důvod ukončení evidence: []
Překážka vedení v evidenci: []
Název zaměstn.: []
CZ-ISCO: []

Skupiny ukončení evid.:

umístění ÚP z toho APZ
 umístění jinak
 vyřazení podle § 30 odst. 2
 ostatní

Důvod zájmu uchazeče o zprostředkování zaměstnání

3. Tabulka ZAMĚSTNÁNÍ

Druh činnosti: vyberte **Soustavná příprava na povolání**

Komplexní a uložené dotazy na občany v evidenci

Jméno dotazu: _____

Základní | Evidence | Pro P v N | Platby | **Zaměstnání** | IAP | ESF | Seznamy | Kontakty | Ostatní | DONEZ | Třídění

Údaje o zaměstnání nebo započitatelné době

Druh činnosti: Soustavná příprava na povolání

Dův. ukon. zam.: _____

Dův. ukon. činn.: _____

CZ-ISCO: _____

Název zaměstn.: _____

Škola z registru: _____

Škola z registru podle IČ: _____

Původ činnosti: _____

Zaměst. - příznaky

Nekolidující zaměstnání

Jen pro nárok PpR

Vyloučit pro výši nároku

Neukončená činnost

Převažující CZ-NACE: _____

Doby zaměstnání

Doby důch. pojištění

Stát výkonu činnosti: _____

Začátek a konec činnosti

Začátek: Od: _____ Do: _____

Konec: Od: _____ Do: _____

Výběr - bližší specifikace

Z poslední činnosti

Ze všech činností

Úspěšně ukončená škola: Ano Ne

PRP

Zájem Dohoda Plnění dohody

Doporučenky

Výsledek jednání: _____

Důvod nepřijetí: _____

Vydání: Od: _____ Do: _____

Vyřízení: Od: _____ Do: _____

Vyřízené Nevyřízené V jednání

Doporučenka nebyla vydána

Typ doporučenky: _____

Nekolid. a krátkodobé

Má zájem o krátkodobé

Má zadáno krátkodobé

Překrývá se s evidencí v období: _____ - _____

Má zadáno nekolidující

Překrývá se s evidencí v období: _____ - _____

Název zaměstnavatele: _____

4. Tabulka SEZNAMY

Kategorie: vyberte **Osoby se zdravotním postižením**

Komplexní a uložené dotazy na občany v evidenci

Jméno dotazu: _____

Základní | Evidence | Pro P v N | Platby | Zaměstnání | IAP | ESF | **Seznamy** | Kontakty | Ostatní | DONEZ | Třídění

všechna alespoň jedno

všechny alespoň jedna

není z těchto obcí (trv. pobyt)

nemá toto občanství ČR EU EU bez ČR

všechna alespoň jedno

všechna alespoň jedno

vše alespoň jeden

všechny alespoň jedna

všechny alespoň jedna chybí

všechny alespoň jedna chybí

Zaměstnání

Výhody

Obce

Dosažená povolání

Dosažená vzdělání

Občanství

Jazyky

Dovednosti

Kategorie

Osoby se zdravotním postižením

Volitelné údaje

Vybírá se podle vlastních vyhledávacích údajů, které VŠECHNY / ALESPŮJ JEDEN popisují data občana.

5. Tabulka TRŽIDĚNÍ

Označte: **Poslední úspěšně ukončená škola**, **Důvod ukončení evidence**, **Zdravotní stav uchazeče**, **Vzdělání Text**

Komplexní a uložené dotazy na občany v evidenci

Jméno dotazu: _____

Základní | Evidence | Pro P v N | Platby | Zaměstnání | IAP | ESF | Seznamy | Kontakty | Ostatní | DONEZ | **Třídění**

Třídít podle

Přijetí a jména abecedně

Rodného čísla
 Číslo evidence uchazeče
 Název evidenční skupiny
 Důvodu evidence
 Důvodu evidence zkráceného
 Začátku evidence
 Konce evidence
 Stav odsouhlasení
 Stav ověření
 Název - IČ - posl. návštěv školy
 Název - IČ - posl. úsp ukonč šk.
 Název - IČ - posl. zaměstnav.
 Kontakt
 Stav docházky v DONEZ

Kódu - Textu - vzdělání
 Kódu - Textu - KKDV
 Kódu - Textu - občanství

Třídít

Vzestupně Sestupně

Zaškrtněte sloupce, které se mají zobrazovat ve výběrové tabulce občanů. Tyto sloupce se pak budou i tisknout při tisku tabulky.

Zobrazit sloupce

Rodné číslo Datum narození Věk (v rocích) k akt. dat.
 Číslo jednac. skupiny E-mailová adresa uchazeče Délka evidence (ve dnech)
 Název evidenční skupiny SMS kontakt uchazeče Zdravotní stav uchazeče
 Důvod evidence Důvod ukončení evidence
 Důvod evidence zkrácený Důvod ukončení evidence
 Začátek evidence Překážka evidence Adresa pro doručování
 Konec evidence Stav podpůrčí doby Kontaktní telefon
 Stav odsouhlasení Datum žádosti o prac. rehab. Adresa trvalého pobytu
 Stav ověření Stav docházky v DONEZ Stav zařazení do DONEZ
 Poslední návštěv škola IČ posl. školy Existence záznamů (Ano/Ne):
 Poslední úsp ukonč. škola IČ posl. úsp. školy Kategorie
 Poslední zaměstnavatel IČ posl. zaměst. Nekolidující zaměstnání
 Nejbližší naplán. kontakt Počet naplánov. kontaktů IAP
 Pracovník ÚP pro kontakt Typ naplánov. kontaktu ESF

Nejvyšší dosažené vzdělání: Vzděl. Kód Vzděl. Text
 Nejvyšší vzdělání KKDV: KKDV Kód KKDV Text
 Zřejm o povolání v rekválif: CPP Kód CPP Text Obč. Kód Občanství Text
 Požadované zaměstnání: CZ-ISCO Kód CZ-ISCO Text
 Budoucí zaměst (u ukon evid): CZ-ISCO Kód CZ-ISCO Text
 Poslední zaměstnání: CZ-ISCO Kód CZ-ISCO Text

U vybraných občanů bude viditelný sloupec poslední úspěšně ukončená škola.

Nyní potvrďte a výsledný seznam uchazečů prosím zašlete na uvedenou e-mailovou adresu popřípadě vytiskněte a zašlete na níže uvedené faxové číslo.

Pro porovnání je nutné znát celkový počet absolventů za daný rok.

Vymažte tedy v tabulce č. 4 – **SEZNAMY Osoby se zdravotním postižením**, zadejte součet a toto číslo za příslušný rok prosím zapište zde.

2007 celkem absolventů

2008 celkem absolventů

2009 celkem absolventů

2010 celkem absolventů

2011 celkem absolventů

Tento postup zopakujte za každý příslušný rok a výsledky - seznamy + celkový počet absolventů zašlete prosím na výše uvedenou e-mailovou adresu či fax, č. 950 141 409.

Děkujeme.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Marie Navrátilová Ludmila Matoušková
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.
Rok obhajoby:	2012

Název práce:	PŘECHOD ABSOLVENTŮ ŠKOL SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA TRH PRÁCE
Název v angličtině:	DISABLED SCHOOL LEAVERS ENTERING THE LABOUR MARKET
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá oblastí zaměstnávání osob se zdravotním postižením, podporou a poradenstvím za účelem úspěšného začlenění na trhu práce. Především je zaměřena na nejvíce znevýhodněnou skupinu osob, kterými jsou absolventi škol se zdravotním postižením vstupujícím na trh práce poprvé. Teoretická část vymezuje osoby se zdravotním postižením, podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením a změny v systému zaměstnanosti a zabezpečení osob se zdravotním postižením. Praktická část se zabývá průzkumem zaměstnávání absolventů škol se zdravotním postižením v rámci Olomouckého kraje a grafickým znázorněním zjištěných údajů.
Klíčová slova:	Zdravotní postižení, absolvent se zdravotním postižením, osoby se zdravotním postižením, zaměstnávání, nezaměstnanost, úřad práce, vzdělávání, trh práce, speciální škola, integrace

Anotace v angličtině:	This Bachelor thesis deals with the issue of employing, advising and assisting disabled people in their effort to integrate themselves successfully into the labour market. It especially focuses on the most disadvantaged group, i.e. disabled school leavers entering the labour market for the first time. The theoretical part defines the persons with disabilities as well as the support of employing such persons and it specifies the changes in the employment and welfare system for the disabled persons. The practical part includes a survey of employing the persons with disabilities within the Olomouc Region and it also illustrates the findings.
Klíčová slova v angličtině:	Disability, disabled school leaver, disabled persons, employment, unemployment, labour office, education, labour market, special school, integration
Přílohy vázané v práci:	Příloha 1) Dopis zaslaný kontaktním pracovištěm Olomouckého kraje Příloha 2) Metodický postup pro vyplnění tabulek Příloha 3) na datovém nosiči CD
Rozsah práce:	83 stran
Jazyk práce:	Český jazyk